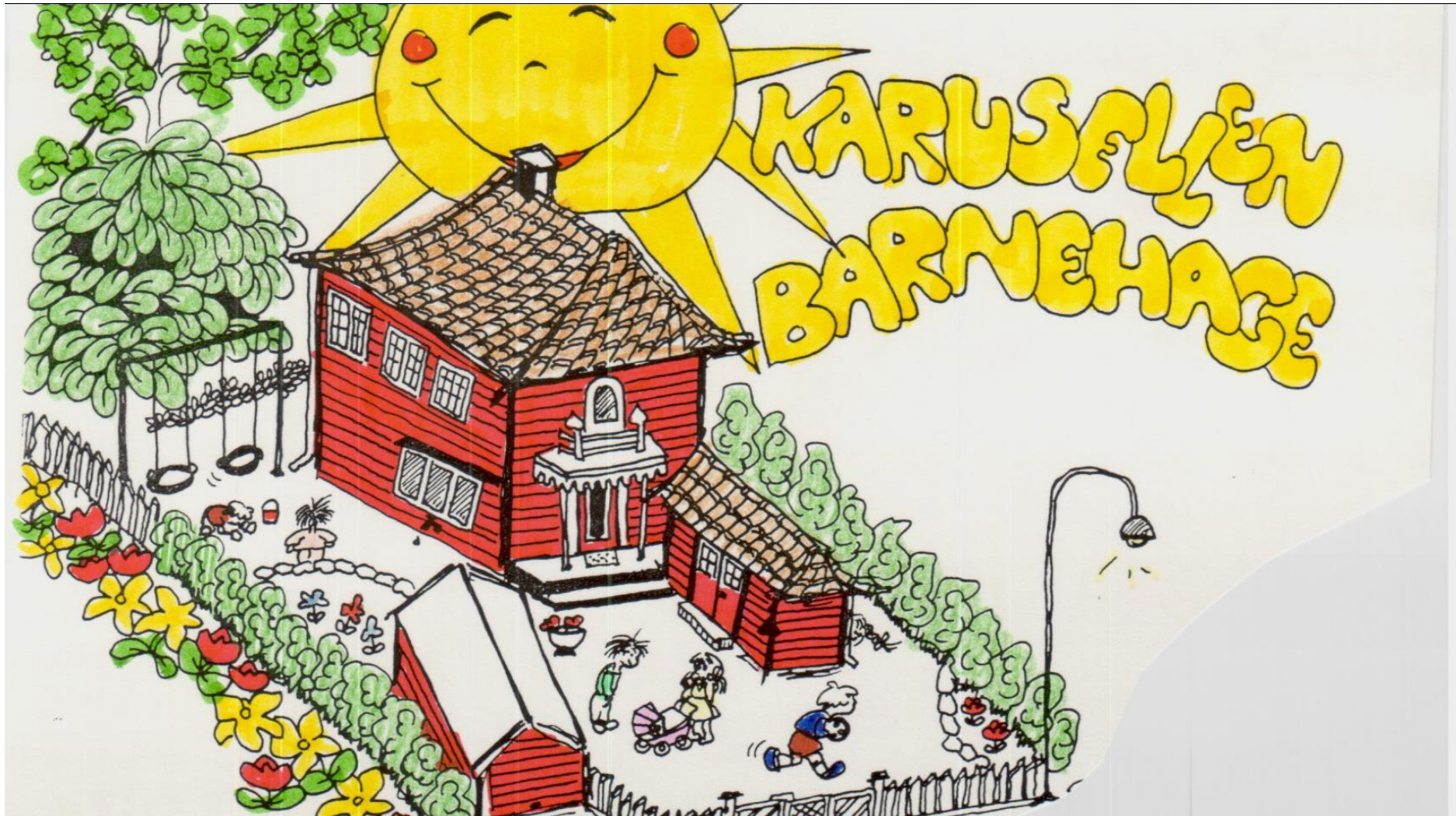

KARUSELLEN BARNEHAGE

ÅRSPLAN OG TEMA – 2022

GRØNN GRUPPE (1 - 3 ÅR)

INNLEDNING

Planen gir en oversikt over hvilke tema vi vil arbeide med i barnehagen dette året. Sammen med langtidsårsplanen (virksomhetsplanen 2019 – 2024) og «oversikt over merkedagene vår og høst, er dette arbeidsdokument for personalet, en oversikt over barnehagens mål og innhold for eier, samarbeidsutvalget, foreldre og samarbeidspartnere.

I årsplanen finner dere en oversikt over hvordan vi har tenkt å arbeide med nye tema, og hvordan vi bruker tidligere tema for at barna skal oppleve "en rød tråd" i det vi til enhver tid arbeider med. Årsplanen, oversikt over merkedager og virksomhetsplanen er tre dokument som utfyller hverandre og sammen gir informasjon i tråd med rammeplan for barnehager.

Barnas innflytelse på sin barnehagehverdag; Barnegruppen er aldersblandet fra 1-6 år, og det kreves planlegging på flere nivå, slik at det enkelte barn får være medbestemmende og medvirkende ut fra sine egne ønsker, forutsetninger og behov og at hvert barn sikres progresjon. Vår måte å forstå barns rett til medvirkning på, støtter seg blant annet til Berit Baes artikkel "Perspektiver på barns medvirkning i barnehage". Hun sier blant annet at en måte å forstå begrepet på er "at hvert barn har rett til å erfare at dets stemme blir tatt på alvor og har virkning i fellesskapet". I hverdagen betyr dette at alle barn får støtte til å uttrykke seg, bli synlig og ha en betydning i sosial sammenheng. For oss betyr det at vi legger vekt på å se hvert barn, lytte til barns tanker og meninger, at barna skal være med å ta avgjørelser i egen hverdag og ha innvirkning på innholdet i barnehagen. Barn har ulike forutsetninger og ulike strategier for å fremme sitt ønske/behov. Hos de minste barna kan man se på kroppsspråk, humør og mimikk, mens de eldre barna kan være verbale, konkrete og direkte. Barnehagen gjennomfører derfor også barnesamtaler for den eldste gruppen. Vi er opptatt av den voksnes møte med barnet og hvilken betydning dette har på barnets mulighet for medvirkning. Vi skal bidra til at barna får mestringsopplevelser og samtidig har noe å strekke seg etter. Vi vil legge til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse i barnehagens arbeidsmåter og innhold. Vi vil introdusere nye perspektiver og tilrettelegge for nye erfaringer og opplevelse og på den måten sørge for progresjon for barna gjennom bevisst bruk av materialer, verktøy, bøker, utstyr og leker og gjennom tema og prosjektarbeid. De har som mål å lytte åpent og fange inn barnas innspill, skrive praksisfortellinger, gjøre formelle og uformelle observasjoner for så å legge dette (pedagogisk dokumentasjon) til grunn for vurdering, videre planlegging og justering av praksis.

Det er derfor utarbeidet to utgaver av årsplanen: en for gul og rød gruppe (3-6 år) og en for grønn gruppe (1 – 3 år). Barna får tilrettelagt aktiviteter i samsvar med interesser, behov, alder og modning. Det betyr at vi arbeider med barna i grupper, og at barna til tider gjør forskjellige aktiviteter og prosjekter. Det innebærer også at aktiviteter og tema kan avvike fra denne årsplanen, og at barnas dags- og ukerytme kan praktiseres fleksibelt.

Et godt og trygt barnehagemiljø for hvert barn; Årsplanen er, i samarbeid med foreldre, et resultat av de kunnskaper personalgruppen har tilegnet seg om barna i karusellen barnehage. Holdninger til barns leik og vårt syn på barn generelt berører fundamentale sider ved vårt pedagogiske grunnsyn. Vi vet at barna som er betrodd oss, er forskjellige og har ulike behov og forutsetninger. Vi bruker mye tid på å finne tiltak som sikrer at det enkelte barn trives og er i utvikling. Vi arbeider systematisk for å sikre hvert barn et trygt og godt barnehagemiljø i barnehagen. Vi legger vekt på å se og høre barn i leik og samvær med andre barn, og iverksetter tiltak eller aktiviteter for at barn som trenger det skal få hjelp til en bedre situasjon i barnegruppen. Barnas "stemme" gir som sagt føringer i hverdagen og utløser gjerne små eller store prosjekter hvor barna medvirker og medbestemmer ut fra sine interesser, behov og forutsetninger. Vi synes det er særlig viktig at små barn møter voksne som er følelsesmessig engasjerte, har kunnskaper, evner og vilje til å se hvert barn, lytte, samspille og støtte barna på en anerkjennende måte, som fremmer trivsel, inkludering, vennskap, lek og læring, mangfold og positiv utvikling. Gjennom aktivitetene beskrevet i langtidsplanen (virksomhetsplan) og årsplanen, samt aktiviteter i dags- og ukerytmen, og barnas egne prosjekter gjennom året, får barna erfaringer innenfor alle fagområder omtalt i rammeplanen for barnehager i løpet av året. Årsplanen er veiledende, da vi stiller oss åpen for barnas egne innspill og ideer, eller når vi ser det er behov for å ta opp andre tema. Det kan derfor være aktuelt å la nye aktiviteter og tema komme i tillegg til, eller i stedet for de oppsatte. Ellers håper vi dere spør hvis det er noe dere lurer på. Hvordan eller hvorfor vi gjør de ulike tingene i barnehagen, osv. Vi vil prøve å hjelpe dere så godt vi kan. Denne årsplanen har egen kalender hvor dere selv kan fylle inn aktiviteter det er viktig å huske. Det utarbeides en egen «oversikt over merkedager» vår og høst, som følger aktivitetene i denne årsplanen. Hver måned vil dere i tillegg finne en utfyllende månedsplan i *Karusellnytt* (vårt månedsbrev) På barnehagens oppslagstavle i garderoben vil månedsplanen og andre viktige opplysninger være tilgjengelig. Dere finner virksomhetsplanen, årsplanen og annen viktig informasjon på vår hjemmeside <http://karusellen.barnehage.no/> Vi håper den nye årsplanen vil være et godt hjelpemiddel for dere i hverdagen.

VI ØNSKER MED DETTE ET GODT

SAMARBEID I TIDEN FREMMER, OG AT BARN VIL FÅ EN FIN OG LÆRERIK TID I BARNEHAGEN.

Hilsen: Anita, Gerd, Sneha, Cecilie, Aasta og Marit

PRESENTASJON AV BARNEHAGEN.

Karusellen barnehage holder hus i en trivelig rødmalt villa, som ble oppført av arkitekt Per Geelmuyden Grieg i 1932. Karusellen barnehage leier huset av familien. Rommene i huset er store og lyse med god plass til allsidig lek og hverdagsaktivitet. Inngangen fører inn til barnegarderoben hvor hvert barn har tildelt sin plass. Stellerommet har inngang fra garderoben. Kjøkkenet er et sentralt og mye brukt rom i barnehagen, og er også gjennomgang for å komme inn til spisestuen og de to hovedstuene. Rommene er møblert med ulike soner, utstyr og materiell og er på den måten tilrettelagt for allsidig lek og aktivitet og progresjon til alle aldersgruppene. «Sovehuset» hvor små barn sover i egne vogner, er utformet med store vinduer som gir godt med dagslys og innsyn til de sovende fra både husets hovedstue og fra utelekeplassen. Ute området vårt har en gammel og vakker Rododendron hage som gir fine klatre muligheter for de store barna, og er akkurat passe ulendt i terrenget til å gi våre yngste gode motoriske hverdags utfordringer. På utelekeplassen finnes et leke hus med stor sandkasse og gjerde rundt. Den fine rutsjebanen og klatrestativet vårt er også populært og mye brukt av barna. Barna foretar mange spennende reiser i vår fine "lekebåt", og ser helt tydelig alle de farlige haiene som svømmer på lur like ved ☺ Barna kan også disse, eller boltre seg i lek med våre sykler og øvrige uteleker. Barnehagen disponerer også et hus til oppbevaring av uteleker. I dette huset er det innredet et lite atelier hvor mindre grupper av barn, sammen med pedagog, kan få utløp for sin kunstneriske kreativitet og blant annet få lære om teknikker, fargelære og om lys og skygge. Huset har store, hvite vegger som naturlig utgjør vårt eget Galleri.

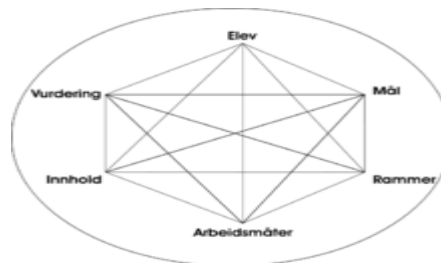
Friluftsliv: I Karusellen barnehage har vi valgt å legge vekt på det å være mye ute og bruke naturen og uteområdet vårt året rundt. Lek og aktivitet ute gir varierte utfordringer og opplevelser til både kropp og sjel, og erfaringer viser at det gir god sosial tilhørighet. Barnehagen ligger ved foten av keiserlige Ulriken og Svartediksområdet er en del av vårt nærmiljø. Mulighetene i nærområdene og utelekeplassen vår inspirere til lek, aktivitet og undring året rundt. Skogsområdet rundt Montana er et populært og mye brukt turområde for barnehagen. Skogen byr på et godt utvalg av løvtrær og nåletrær, blomster og andre vekster, fugler, insekter og små gnagere, elvevann og bål plass. Dessuten er Montana en gullgrube for barnas uendelige fantasi ☺. Områder rundt Svartediket er også lett tilgjengelig for oss. Barnehagen har leieavtale med Svartediket Vel, og disponerer velforeningshuset 3-4 dager i uken. Nærmiljøet vårt består av en fin blanding av eldre og nyere bolighus og bygg, og området har mye spennende historie for nysgjerrige små og store «forskerspiser».

I tillegg til å ha et flott, variert og utfordrende turområde, har vi mange nærliggende muligheter for kulturelle utflukter. Vi bruker kollektiv transport, eller tar beina fatt, og er ivrige brukere av byens museer, teater, konsert, bibliotek og annet avhengig av årets temavalg. Hvert år får de eldste barna skøyteopplæring i Bergenshallen fordelt over 6 uker fra midten av januar. Under pandemien (covid-19) vil skøyteopplæringen alternativt foregå på Slåtthaug isbane - et utendørs skøyteanlegg hvor hensynet til smittevern kan ivaretas på forsvarlig måte. Når vi får snø kan barna ta med ski eller akebrett til barnehagen, Snø gir oss også fine akemuligheter på Montana. Når det ikke ligger snø på bakken, kan barna fritt ta med egne sykler til barnehagen.

Barnehagens verdigrunnlag er å skape gode barndomsminner gjennom allsidige opplevelser og erfaringer preget av trivsel, vennskap og lek. De ansatte i barnehagen legger stor vekt på å skape gode hverdager for barna der **trygghet, trivsel, tillitt, tilknytning, tilhørighet, omsorg og kjærlighet** - det å bry seg om hverandre står sentralt. Gjennom barnehagens formelle læringsaktiviteter legges det til rette for fordypning, gjenkjennelse og gjentakelse samtidig som vi er opptatt av å oppdage og følge opp det barna er opptatt av. Gjennom små og større prosjektarbeid introduseres nye perspektiver og det tilrettelegges for nye opplevelser og erfaringer basert på det som barna allerede er opptatt av. Dette, sammen med bevisst bruk av leker og materiell, verktøy og tilgjengelig utstyr sikrer vi progresjon i barnehagens innhold for alle barn (se også *progresjon i omsorg, lek, dannelse og læring*). Vi vil være tydelige, nærværende voksne med både intellektuell og følelsesmessig tilstedeværelse for barna.

Karusellen skal være et godt og trygt sted å være for både små og store, og vi legger vekt på å gi barna gode naturopplevelser året rundt. Barna skal oppleve glede, og føle seg betydningsfulle og velkommen hos oss. Vi vil være med å skape gode barndomsminner ved å bry oss om hverandre, være en del av et felleskap preget av varme og kjærlighet, og få virke – og medvirke i et miljø preget av ressurstenkning og anerkjennende holdning. I dette arbeidet legges også sterke føringer hos de ansatte for å forebygge og motvirke krenkende atferd mellom barn og mellom voksne og barn. Foreldre er viktige samarbeidspartnere for å skape «den gode barndom» for både egne og andres barn i barnehagen vår. Det er utarbeidet en egen handlingplan for arbeidet vårt med «nulltoleranse og forebyggende arbeid» i tråd med barnehagelovens Kap8, §41,42 og 43, og denne er inkludert i vår internkontroll.

VERKTØY FOR PLANLEGGING AV TEMA OG AKTIVITETER FOR BARN

Didaktisk relasjonstenkning: Hvert år planlegger personalet i samarbeid med foreldre og barna, årets nye målsetninger og tema. Arbeidet foregår på planleggingsdager for personalet, i samarbeidsutvalget med foreldrerepresentant, på foreldremøter og ved å observere, skrive praksisfortellinger, gjennomføre barnesamtaler og fange opp og ta med signaler og utsagn fra barna i hverdagen. Didaktisk relasjonstenkning er en modell for didaktisk planlegging, gjennomføring og evaluering av arbeidet med barna. Didaktisk relasjonstenkning fungerer som et begrepsapparat og gir en forståelsesramme som klargjør sammenhenger og skaper bevissthet rundt forskjellige elementer barnehagelæreren må ta hensyn til. I tillegg til å være et verktøy for systematisk gjennomgang av konkrete didaktiske situasjoner, som gjør barnehagelæreren mer sensitiv og selvkritisk, så fører det til at den som skal lære bort ansvarlig gjøres. De didaktiske kategoriene i modellen omfatter: mål, innhold, deltakerforutsetninger, arbeidsmåter, rammefaktorer og vurdering.

Vår pedagogiske plattform, våre mål og arbeidsmåter er beskrevet i barnehagens virksomhetsplan. Årsplanen gir informasjon om årets mål, aktiviteter og temavalg som er "milepæler" på veien mot overordnede mål. Arbeidet vurderes opp mot barnas utbytte av aktivitetene på planleggingsdager av personalet, på foreldresamtaler, og av foreldre på brukerundersøkelser.

BARNEHAGENS FORMÅL OG SAMFUNNSMANDAT

Barnehagens formål er nedfelt i barneha gelovens kap.1 §1, og sier at barnehagen skal arbeide i nært samarbeid med barnas hjem for å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dann ing. Formålsp aragrafen innebærer at barnehagen skal legge til rette for barnas allsidige utvikling, fremme trivsel, læring og utvikling. Barnehagen skal legge vekt på å fremme livsmestr ing, bidra til god helse og følelsen av egenverdi hos barnet. Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn, jamfør grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art.3 nr. 1. Dette er et overordnet prinsipp som gjelder for all barnehagevirksomhet. Barn skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden.

Barndommen skal leves og nytes, og barna skal gis rom til å gjøre egne erfaringer som ruste dem til livet. Grunnlaget for å kunne delta i et demokratisk fellesskap, skjer i samspill og lek med andre barn og voksne. Barn skal få hjelp til å forstå seg selv, tro på egne ressurser og sakte, men sikkert ta ansvar for eget liv. Dette forutsetter kjærlige, nære respektfulle og ansvarsbevisste voksne med god relasjonskompetanse.

Barnehagen skal være et godt sted å være for barn, foreldre og ansatte. Verdiene i Karusellen barnehage – **trygghet, trivsel, tillit, tilknytning, tilhørighet, omsorg og kjærlighet**, inkluderer også ;respekt, raushet, toleranse, inkluderende fellesskap og engasjement som skal gå som en rød tråd i barnehagens arbeid. Barn, foreldre og ansatte skal oppleve gode relasjoner, og et godt samarbeid. Barnehagens virksomhetsplan og årsplan gjenspeiler de formelle krav til barnehagen, samtidig som vi synliggjør våre egne satsningsområder og utviklingsområder for barna i karusellen barnehage over en 5 års periode og for inneværende år.

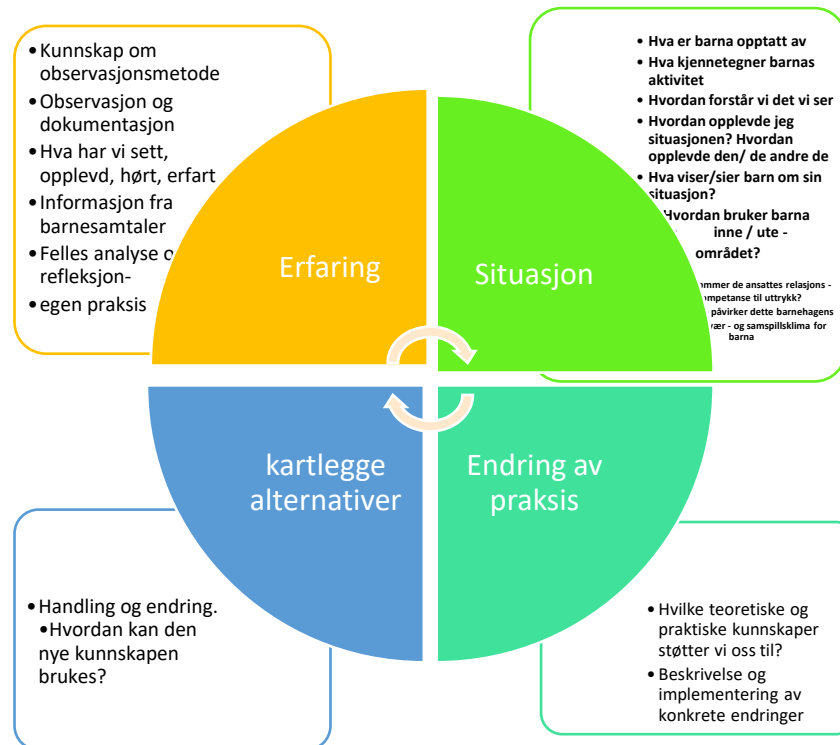
PROGRESJON I OMSORG, LEK, DANNING OG LÆRING

Årsplan skal vise hvordan barnehagen arbeider for å sikre progresjon i arbeidet med omsorg, lek, læring og dann ing. For oss innebærer progresjon i arbeidet at vi må arbeide som en lærende organisasjon, og vi vil derfor knytte progresjon til hvordan vi planlegger, vurderer, lærer av og justerer praksis.

Barnehagens arbeid skal være planlagt og basert på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foresatte. (se virksomhetsplan s. 25 - 29 for utfyllende beskrivelse) Gjennom kontinuerlig vurdering av det pedagogiske arbeidet skal barnehagen sikre at alle barn får et tilbud som er i tråd med barneha geloven og rammeplanen. Personalets kompetanse er en forutsetning for et barnehagetilbud av god kvalitet. Progresjon innebærer at barnehagehverdagen må være tilrettelagt slik at alle barna skal kunne utvikle seg, lære og oppleve fremgang. For å fremme progresjon skal personalet tilrettelegge gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter skal barna utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder.

Slik arbeider vi med årets mål, vurdering og progresjon:

I barnehageåret 2022 vil vi arbeide spesielt med å utvikle de ansattes **relasjonskompetanse**. Relasjonskompetanse er ferdigheter, evner, kunnskap og holdninger som etablerer, utvikler, reparerer og vedlikeholder relasjoner mellom mennesker. Skal vi lykkes i arbeidet med barn og kollegaer er det viktig å arbeide med alles relasjonskompetanse. **Kvalitet i barnehagen skapes gjennom relasjoner**. Ansvarlige voksne er opptatt av at barna skal lykkes, de lytter til barna, er på lag med barna, skaper hverdagsmagi, bidrar til at barnet mestrer nye oppgaver og løfter dem opp og fram. Vår relasjonskompetanse bygger i stor grad på vår evne til empati, vår evne til å sette oss inn i barnas perspektiver, tanker og følelser. Barn kan primært utvikle sin egen relasjonskompetanse og empati gjennom å omgås voksne som allerede kan dette. Samtidig vil vi også fortsette arbeidet med å systematisere de erfaringer og valg vi gjør oss, og hvordan det påvirker barnas trivsel, opplevelse av vennskap, bli inkludert, få medvirke i sin hverdag og læring og utvikling. Vi skal gjennom dette året delta på kursrekke for assistenter og fagarbeiderer i regi av Bergen kommune -barnehagemyndighet og holde interne kunnskap -og refleksjonsmøter rundt tema i personalgruppen Vi vil bruke heftet «Pedagogisk dokumentasjon – å utvikle seg og lære sammen» som verktøy. Vi ønsker med det å synliggjøre vår forståelse og vårt arbeid med progresjon utover den mer skjematiske inndeling av progresjon knyttet til fagområdene i virksomhetsplanen, og fokusere vår innsats mot progresjon og utvikling som en prosess som påvirkes av våre arbeidsmåter.

Trygghet, trivsel, tillit, tilknytning, tilhørighet, omsorg og kjærlighet; For barnehagen er det en primæroppgave å gi barna god omsorg, kjærlighet og nærhet. Det er en sammenheng mellom hvordan barnet oppfattes av sine omsorgspersoner og hvilken omsorg det får. Omsorg og kjærlighet er en forutsetning for at barna opplever trygghet. Trygghet og omsorg henger sammen, og danner grunnlaget for lek, læring, trivsel, og utvikling.

Progresjon i det pedagogiske arbeidet og områder for egenvurdering av praksis: * Vi sikrer at alle nye barn har en primærkontakt og vurderer og utvikler vårt tilvenningsprogram i samarbeid med barnets foresatte * Vi sikrer at barna opplever forutsigbare og tydelige rutiner (med utgangspunkt i fast dagsrytme og struktur på dagen og uken (se også: dags – og ukerytmen i denne planens 2 siste sider) * Vi bruker dagtavle for å visualisere dagen og aktivitetene som kommer. * Vi legger til rette for felles erfaringer som kan danne grunnlag for lek, samspill og vennskap. * Vi sørger for at alle barn opplever ansvarlige, omsorgsfulle og anerkjennende ansatte. * Vi tar i bruk og anerkjenner barnas egne omsorgshandlinger. * Vi arbeider med alle ansattes relasjonskompetanse og sikrer kompetanseheving ved eksterne og interne kurs/seminarer og felles refleksjon.

Et inkluderende leke- og læringsmiljø i barnehagen med nulltoleranse og forebyggende arbeid: Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. En god fysisk og psykisk helse er grunnlaget for livsmestring. Karusellen barnehage skal gi et trygt og inkluderende leke- og læringsmiljø, og legge til rette for at alle barn opplever å ha en betydningsfull plass i felleskapet. Vi skal være et sted som fremmer livsglede, humor, undring, vennskap og inkluderende felleskap og sunne kost- og helsevaner. Mennesket har behov for kjærlighet og nærhet i trygge relasjoner, og en slik trygghet gir barn muligheter til å utforske omverden. Å være deltaker i lek og få venner er avgjørende for barns selvfølelse, trivsel og meningsskaping. Å være venner betyr å bli godtatt og verdsatt for den en er. Selvfølelse handler om hvordan vi ser på oss selv, og hvor mye vi føler vi er verdt. Barn som kjenner sine styrker og svakheter, og tenker godt om seg selv, har bedre forutsetninger for å håndtere konflikter og motstå negativ påvirkning. En god selvfølelse er viktig for å bli et selvstendig menneske, som tør å stole på seg selv og tar gode valg - både for seg selv og andre. Det er de voksnes ansvar, både i barnehagen og hjemme, å legge til rette for at barna utvikler gode sosiale ferdigheter, og bidra til at de får positive vennerelasjoner. Dette er med på å forebygge mobbeadferd. Det er utarbeidet en egen handlingplan for vårt arbeid med «nulltoleranse og forebyggende arbeid» i tråd med barnehagelovens Kap8, §41,42 og 43.

Progresjon i det pedagogiske arbeidet og punkter for egenvurdering av praksis: * Vi har utarbeidet handlingsplan med nulltoleranse for krenkende atferd og forebyggende arbeid i barnehagen med tiltaksplaner. (se handlingsplanen på vår hjemmeside) som følges opp og jevnlig og evalueres og justeres i tråd med ny kunnskap. Vi gjennomfører barnesamtaler vår og høst og spør om barnas opplevelse av vennskap og barnehagedagen (avhengig av alder og språkferdigheter). * Vi observerer og kartlegger relasjoner i barnegruppene, og sikrer at alle barn har noen å leke med. * Vi støtter barna i turtaking i lek, samspill og aktiviteter. * Vi støtter barnas språkutvikling * Vi gir rom for barnas egen konflikthåndtering og støtter med handlingsalternativer. * Vi støtter barnas egne omsorgshandlinger * Vi deltar i og støtter barnas lek. * Vi legger til rette for næringsrike og sunne måltid, og inkluderer barna i å velge blant et kvalifisert og sunt utvalg. * Barna blir jevnlig tatt med i valg av turområde og blir tatt med i planleggingen av utflyktens innhold.

Lek, læring og danning. Lek, læring og danning skal sees i sammenheng, og barnehagen skal legge til rette for læringsfellesskap der barna skal få bidra i egen og andres læring. Læring og danning skjer på ulike arenaer gjennom hele livet. I barnehagen er lek og samspill viktige læringsarenaer. Barnehagen skal legge til rette for barns læring i planlagte og spontane situasjoner, og tilby alle barn et rikt, variert, stimulerende og utfordrende læringsmiljø hvor barnets medvirkning er i fokus. Barnas nysgjerrighet, undring og interesse skal møtes av interesserte voksne. Danning er et sentralt begrep i det norske utdanningsløpet, fra barnehage gjennom skolegang. Danning er ikke et entydig begrep, men handler om å ruste barnet til å mestre livet. Danning dreier seg om å utvikle evnen til å tenke selv, reflektere og ta ulike perspektiver og være en medskaper i felleskapet.

Leken er grunnleggende når barnet utvikler seg. Leken styres av barnas egen virkelighet der prosessen er det viktigste. I denne prosessen øker barnets forståelse av ulike verdier og normer. De får erfaringer med og får testet ut hvordan løse konflikter og de lærer seg det sosiale samspillet. De kan leke det de har opplevd, skape nye ideer og utforske dem og prøve det ut i roller. Leken er lystbetont og indre motivert, leken har egenverdi – å leke er et mål i seg selv.

I Karusellen barnehage har vi som hovedmål at barna skal oppleve et stimulerende miljø som fremmer **trygghet, trivsel, tillit, tilknytning, tilhørighet**, læring og utvikling, og støtter opp om deres **lyst til å leke**, utforske, lære og mestre. Dette skal også komme til uttrykk i vårt arbeid med rammeplanens fagområder. Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder. Fagområdene skal sees i sammenheng, og være en gjennomgående del av barnehagehverdagen.

Fagområdene er: ☑ kommunikasjon, språk og tekst ☑ kropp, bevegelse, mat og helse ☑ kunst, kultur og kreativitet ☑ natur, miljø og teknologi ☑ antall, rom og form ☑ etikk, religion i filosofi ☑ nærmiljø og samfunn

Progresjon i det pedagogiske arbeidet og punkter for egenvurdering av praksis: * Vi bruker natur- og realfaglige tema som utgangspunkt for arbeidet med de ulike fagområdene. * Fagområdene i rammeplanen blir naturlig ivarettatt gjennom tema og de valgte aktivitetenes tverrfaglighet, samt barnehagens mange tradisjoner, kulturelle utflukter og faste formelle læringssituasjoner. * Vi deler barna inn i grupper etter alder, modenhet, ønsker og behov, til aktiviteter og lek, både inne og ute. * Vi legger til rette for skjermede lekegrupper, og sikrer at barna får rom for og støtte til fordypning i leken. * Vi er aktive brukere av byens kulturtilbud, bibliotek og museer. * Vi bruker nærmiljøet og nærområdene våre til lek og læring, fordypning og rekreasjon * Vi bruker samlingsstund som en arena for refleksjon og samtaler i forkant og etterkant av aktiviteter.

Barns medvirkning: Barn har rett til å erfare at deres stemme blir tatt på alvor. Barns medvirkning handler om mer enn å være med på å bestemme. Det handler om barnets rett til å få støtte til å uttrykke seg, og bli synlig og være betydelig i sosiale sammenhenger. I tråd med vårt barnesyn handler det om å være lydhør for barnets mange ulike måter å uttrykke seg på, ikke bare verbalt. Vi ser, lytter og lar oss inspirere av barnas nysgjerrighet. Vi holder liv i barnas spørsmål, studerer hvordan barna søker svar og utfordrer barnas tanker. Vi legger til rette for barnas egne prosjekter og tar deres interesser, ønsker og behov med i vurderingen, i planlegging og justering av praksis.

Pogresjon i det pedagogiske arbeidet og punkter for egenvurdering av praksis: * Vi henter inn barnas innspill, ønsker og behov, skriver praksisfortellinger og gjennomfører barnesamtaler. * Vi jobber prosjektbasert med fokus på barnas allerede igangsatte lek og aktivitet i planene og legger til rette for gjenkjennelse, fordypning og nye perspektiver. * Vi observerer og dokumenterer praksis for å sikre at alle barn blir sett og hørt, i aktiviteter, lek, vennskap og samspill. * Vi legger til rette for at ulike materialer og leker er tilgjengelige for barna * Vi dokumenterer arbeidet vårt med «tilbakeblikk» til samtale og refleksjon mellom barn, mellom barn og deres foreldre og ansatte.

SWOT ANALYSE FOR KARUSELLEN BARNEHAGE

OMVERDEN	EGEN ORGANISASJON
TRUSLER	FORBEDRINGSOMRÅDER
• Redusert økonomisk ramme • Mangel på barnehagelærere • Mangel på interessenter • Periodevis avgrenset tilkomst under utbygging av Haraldsplass sykehus, Haukeland sykehus og bybanen. • Støy i forbindelse med utbygging av bybanen • Behov for hyppig risikovurdering og gode rutiner ved ferdsel utenfor barnehagen i anleggsperioden. • Covid – 19 pandemien • «Trafikklysmodellen» - smittevernsnivå barnehagen må operere under.	• Profilerings av barnehagen • Vedlikeholde innhold på hjemmesiden • Foreldresamarbeid i FAU • Vedlikeholde innemiljøet • Oppgradere uteområdet med flere nyttevekster • Utvikle og inkludere atelieret i det faste pedagogiske tilbudet • Redusere sykefraværet • Kompetanseheving / faglig oppdatering
MULIGHETER	STERKE SIDER
• Tilknytning til store nærliggende arbeidsplasser • Økt fokus på kvalitet • Tverrfaglig samarbeid med HVL • Fokus på samarbeid i forbindelse med overgang barnehage og skole – «Playdates» på tvers av barnehager • Miljøfyrtårn resertifiseres våren 2023 • Sterk foreldremedvirkning • Årlige brukerundersøkelser • Etablering av flere grøntområder og nyttevekster i hagen. • Kompetanseheving for ansatte – kursrekke i regi av Berge kommune – barnehagetilsyn, PBL og interne kurs. • Førstehjelpskurs for alle ansatte - Trygg trafikk / Barnas trafikkklubb; Trafikkopplæring for barn	• Godt arbeidsmiljø • Stabilt personale • Gode tur – og uteleksmuligheter som benyttes flittig • Barna gis store muligheter til medvirkning • Aktive og engasjerte ansatte. • Omsorgsfulle ansatte som er god på tilknytning og relasjonsbygging mellom voksne og barn, og mellom barna. • Variert mattilbud med fokus på mer sjømat i hverdagskosten (fiskesprell prosjekt) • Godt foreldresamarbeid • Engasjerte og interesserte eiere • Gode sovefasiliteter i eget bygg for de yngste barna • Barnehagen ble resertifisert Miljøfyrtårn i 2020 - Leieavtale med Svartediket Vel – velforeningshuset 3-4 dager uke

MÅLSETTING

Barnehageloven og rammeplan for barnehagen gir klare føringer for det pedagogiske arbeidet i barnehagene. Formålsparagrafen fastsetter barnehagens samfunnsmandat og hvilket verdigrunnlag den skal bygge på. Barnehagens virksomhetsplan og årsplan gjenspeiler de formelle krav til barnehagen, samtidig som vi synliggjør våre egne satsningsområder og utviklingsområder for barna i karusellen barnehage for inneværende år og over en 5-års periode.

” Barn er bare så kompetente som deres omgivelser tilbyr dem muligheten til å være” Pianta, 1999 s. 64). Læring og utvikling forutsettes av nærhet, fysisk kontakt og kjærlighet. Omsorg skal prege alle situasjoner i barnehagens indre liv hvor det stilles krav til personalets oppmerksomhet og åpenhet overfor det unike hos hvert enkelt barn. God omsorg måles på kvaliteten i relasjoner og tilknytning mellom voksne og barn, og barna imellom. Med god **relasjonskompetanse** er *omsorg – et ekte naturprodukt*!!!

God språkutvikling;

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Både den non – verbale og den verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt muntlig språk. Det å få allsidige erfaringer er avgjørende for å forstå begreper. Også det å samtale om følelser, tanker og opplevelse, er nødvendig for å utvikle et godt språk. Viktige sider ved kulturoverføringen er knyttet til både skriftlige og muntlige fortellinger, dikt, rim, poesi, regler og sanger, og leken er en grunnleggende livs – og læringsform som barna kan uttrykke seg gjennom.

Lekens betydning; Det er en utbredt oppfatning at lek er tilfeldig og læring skjer formelt. Ingen av delene er riktig. Barna lærer gjennom leken uten at de nødvendigvis er bevisst det de lærer. Gjennom leken oppøver barna ordforråd og utvider sin begrepsverden. Barna trener sine muskler og sanser og bruker sin tanke og sin fantasi. I leken er barnet fritt til å prøve ut alternativer, og det reflekterer over forhold i” virkeligheten. Denne formen for lek er en av drivkreftene i utviklingen av språk og” ren” matematikk.

Matematikken finnes inne i våre hoder i form av abstraksjon og systematisering. Papirbretting er dermed ikke matematikk med mindre en tar i bruk geometrisk innsikt til å finne ut hvordan en går frem for å brette en bestemt figur. I naturen kan vi finne et materielt grunnlag for å gi eksempler på matematiske begreper og strukturer. Det samme gjelder de erfaringer barna gjør seg gjennom lek. Erfaringer barna gjør seg gjennom **leken er et verdifullt «råmateriale»**, men matematikk blir det først av det når barnet gjennom refleksjon og språk kan bruke erfaringene til å finne ut noe gjennom eget logisk resonnement. I barnas verden er matematikken til stede som tankestrukturer og handlingsmønstre og språk knyttet til den konkrete virkeligheten. (Einar Jahr, 2001). Det er derfor viktig for oss å legge til rette for å gi barna mange førstehåndserfaringer og **gi barnas egen lek og aktivitet godt spillerom**.

Musikk inneholder mange elementer som kan være **sentrale i arbeidet med barns språkutvikling**. Ord og setninger har en oppbygning som inneholder rytme, tempo og dynamikk, akkurat slik musikk har. Barns behov for å uttrykke seg er medfødt, og evnen til å kommunisere er en viktig del av det å være menneske (Aalberg & Semundseth, 2008). Sang og sangleker er også en kilde til opplevelse av felleskap, tilhørighet og mestring. I Karusellen barnehage synger vi hver dag, både i felles samling og mer spontant. Det er et mål at sang, sangleker og musikk skal styrke barnas «**vi**» opplevelse samtidig som den er utviklende for barnas språk og motorikk. Progresjonen ivaretas ved valg av sangenes kompleksitet.

Vårt pedagogisk grunnsyn og visjon:

Vårt pedagogiske grunnsyn på barns læring er: **Barn er ikke passive mottakere av kunnskap og forståelse, de er erobrere!** Vår visjon er derfor” **Glade erobrende barn i lekende raust felleskap!**”

Barnet erobrer selv gjennom lek, læring og gjennom sansing. Opplevelse bearbeides, blir til erfaringer og blir en del av barnas kunnskap. **Læring** er spontant og knyttet til” her og nå”. Det skjer gjennom handling og i samspill med andre. Leken har en sentral plass og de ansatte skal fremme **vennskap** og **felleskap** og forebygge og følge opp krenkelser som utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Rolleleken er ofte en naturlig uttrykksform for barn. I rolleleken tar barnet hele seg selv i bruk. Barnet føler seg hjemme i rollelekens måte å uttrykke seg på. I rammeplanen står det at man skal ta vare på barns behov for lek, at leken skal ha en sentral plass i barnehagen og lekens egenverdi skal anerkjennes. Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og gi rom for ulike typer lek både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek- alene og sammen med andre.

Sikre alle barn et trygt og godt barnehagemiljø: I arbeidet med å sikre barna **et trygt og godt barnehagemiljø** har vi blant annet implementert et psykologisk førstehjelps program som er utviklet for barnehagebarn. Opplegget introduserer grønne og røde tanker gjennom «**Grønne tanker- glade barn**» og har til hensikt å stimulere barns tanke– og følelsesbevissthet. Barns tanker er avgjørende for barnets følelser, handlinger og utvikling. Barn kan øve på å bli en god venn for seg selv, en venn som støtter og trøster når livet er vanskelig, og gleder seg når mye går bra. De kan øve på å tenke om seg selv og andre med vennlighet og respekt.

Det man lærer når man er liten, danner fundamentet for trivsel, læring og helse. Å utvikle omsorg for seg selv og andre, gjør gode dager bedre og vanskelige dager litt lettere å takle. Vi har også implementert **Barnas verneombud** som er et nasjonalt tverrfaglig kunnskapsløft til barnehagene. Vi har ansatte som har ekstra kompetanse på å se de sårbare barna i barnehagen, som kan forebygge, varsle og bidra til å hjelpe de minste og mest sårbare barna i samfunnet innefor vold og overgrep, barnehagemiljø- mobbing og krenkelser og barn med behov for spesiell tilrettelegging. (se også vår handlingsplan for «nulltoleranse og forebyggende arbeid» <https://karusellen.barnehage.no/File/Getfile/8ae5d7ff-f5de-43aa-8d8b-024383d83c1b>)

Tema og aktiviteter i årsplanen: Det er et mål at tema og aktiviteter i denne årsplanen skal inspirere til lek og bidra til god mestringsfølelse, utvikling og progresjon for hvert barn ved at **fordypning og erobring** gis utfordringer på mange ulike måter både faglig og sosialt. Barna skal få oppdage, undersøke, forstå sammenhenger, få utvidet sitt perspektiv og få ny innsikt både individuelt og i gruppen. **Sosialiseringsprosessene** som barna gjennomgår i lek berører også vesentlige sider ved **barnekulturen**.

Barnehagens kultur og tradisjoner skal sammen med nye tema sikre at barna får rikelig tilgang på opplevelse som gir dem et allsidig lærings – og utviklingsmiljø på deres egne premisser og med aktiv deltakelse i planleggingen og vurderingen.

Arbeid med fagområdene; Med bakgrunn i vår kunnskap om barnegruppen har vi utarbeidet en årsplan som gjenspeiler behov og interesser innenfor fagområdene; Nærmiljø og samfunn, kommunikasjon, språk og tekst, kropp, bevegelse, mat og helse, natur, miljø og teknologi og antall, rom og form, kunst, kultur og kreativitet og etikk, religion og filosofi.

Vi har valgt å tilnærme oss tema med en arbeidsform vi kaller: ” **Barn som forskere**”. Små barn undrer seg mye og vi erfarer at spørsmål ofte er rettet mot seg selv, om naturen og fenomener i hverdagen. Det er et mål å videreutvikle barnas naturlige undring og nysgjerrighet og vi vil legge til rette for at barna møter **nærmiljø og samfunn, bærekraftig utvikling, realfag, språk, kultur og estetiske fag** på en undrende og utforskende måte.

Valg av fokusområder: Gjennom observasjon av barns lek og interesser, vurdering og samtaler med innspill fra barn, foreldre og ansatte, samt hensynet til pågående pandemi, har vi kommet frem til årets tema og fokusområder;

Tema innenfor de nevnte fagområdene er **fabler og eventyr, dinosaurer, anleggsmaskiner og trygg trafikk, tema om trygt og godt barnehagemiljø, vennskap, og faste tradisjoner**. På turdager i eget nærmiljø skal vi se på husene som barna bor i. I tillegg til ekskursjoner i eget nærmiljø, skal vi besøke museum, strutsefarmen og få være med på både sang- og teaterforestillinger på Barnas Kulturhus. Vi henter frem gamle og nyere mattradisjoner, leker, sanger, fabler og eventyr. Vi lager utstillinger og benytter gjenbruksmateriale og naturmateriale i dette arbeidet. Nærmiljøet vårt er, og vil i noen år fremover være preget av bybaneutbyggingen og andre byggeprosjekter. Barna har derfor over tid bygget opp stor interesse for anleggsmaskiner. Vi har sammen med barna plukket ut noen anleggsmaskiner til nærmere utforskning og studie, så som; traktor/ traktorgraver, gravemaskin, heisekran, hjullaster, lastebiler og sementbiler/blander som vi skal se litt nærmere på. Gode tradisjoner og markering av viktige høytider og merkedager vil også prege tema og aktiviteter gjennom året. Blant annet vil vi gjennomføre «kyllingprosjektet» hvor barna får være med på hele prosessen fra å vaske og lyse befruktede hønseegg, følge med på dem i rugemaskinen, og stelle nyklekkede kyllinger i barnehagen. Oversikt over alle viktige «merkedager» i barnehagen finner dere på vår hjemmeside; «*Merkedager – våren 2022*» og «*Merkedager-høsten – 2022*»

Bergen skal være vertskap for verdenseliten i triatlon 27 og 28 august 2022. Det internasjonale triatlonforbundet, World Triathlon, har valgt Bergen til å være vertskap for et verdenscup – arrangement og Bergen og Norge gjør igjen klart til idrettsfest og inviterer resten av verden til festen. Vi vil delta på arrangementet ved å lage til vårt eget, tilpassede triatlon på utelekeplassen. Barna vil få lære om sporten – triatlon, og får være med å heie på hverandre og vår egen OL - vinner Kristian Blummenfelt og landslaget fra Bergen 😊 og resten av Norge.

[Triatlonfest i Bergen i 2022 | Norges Triatlonforbund \(ntb.no\)](#)

Karusellen barnehage ble Miljøfyrtårn sertifisert i 2010 og resertifisert i 2013, 2016 og i 2020. Sammen med barna skal vi bla fortsette det gode arbeidet med kildesortering og gjenbruk.

Karusellen barnehage ble i 2011 fiskesprell **barnehage**”. Vi viderefører gode vaner, og har som mål å utvikle omfanget av sjømatprodukter til barnas måltider.

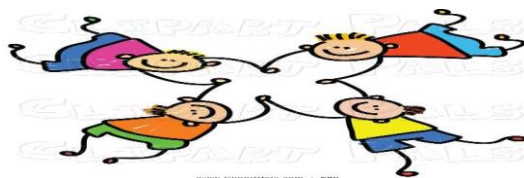
«**Matauk**»; Gjennom året skal vi også etablere flere bed og planteområder i hagen vår til både prydbusker og nyttevekster og legge om til **helårsplanting** i «mini – vekselbruket» vårt.

Den valgte arbeidsformen er **utforskning og arbeid med konkrete** som både gir godt grunnlag for begrepslæring og språkutvikling samt økt kunnskap og forståelse for nære” hverdagsbegivenheter”.

” **Barn som forskere**” er det et mål å videreutvikle barnas naturlige undring og nysgjerrighet. For å utvide og støtte opp om barnas læringsprosesser og deres lek og kreativitet vil vi bruke **digitale verktøy** i det pedagogiske arbeidet. Vi skal søke informasjon, dokumentere med bilder, film og «tilbakeblikk». De ansatte vil være aktive sammen med barna og bidra til at en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier.

Fagområdene i rammeplanen, Nærmiljø og samfunn, natur, miljø og teknologi, kropp og bevegelse, mat og helse, kunst, kultur og kreativitet, antall, rom og form, og etikk, religion og filosofi, blir naturlig ivare tatt gjennom tema og de valgte aktivitetenes tverrfaglighet, samt barnehagens faste formelle læringssituasjoner. Barnets utbytte av aktivitetene vurderes opp mot innhold, våre arbeidsmåter og våre mål.

MÅLSETTING FOR GRØNN GRUPPE (1 – 3 ÅR)

I arbeidet med de yngste barna (1-3 år) går store deler av dagen med til daglige gjøremål som måltider, soving, bleieskift og av / på kledning. Den vanlige barnehagehverdagen med sine rutiner og gjøremål utgjør viktige uformelle læringssituasjoner for barna. «Hverdagslivet» er summen av faste rutiner, lek og aktiviteter der barna får øve seg gjennom lek, konsentrasjon, selvstendighetsøvelser, motorikk, samtaler / kommunikasjon og konfliktløsning.

Daglige rutiner:

Vi legger vekt på at hverdagsaktiviteter og rutinesituasjoner i og utenfor barnehagen skal oppleves meningsfulle for barna. Vi setter derfor av god tid for å skape mest mulig ro til læring, undring, utforskning og samtale. Både måltider, bleieskift og garderobesituasjonen gir personalet en gylden anledning til å gi det enkelte barn oppmerksomhet og bekreftelse. De voksne «tilbyr» barna språk og begreper ved å ordsette og beskrive handlinger og omgivelsene «her og nå». Personalet støtter og utfordrer barnets utvikling av selvstendighet ved legge til rette for at barna får prøve / klare selv. En leken tilnærming med humor og glede settes høyt i samvær med barna og både spontan sang, rim og regler bidrar til faglig kvalitet i samspillet.

Leken er barnets viktigste uformelle læringsaktivitet og er den aktiviteten som oppleves mest betydningsfull for barnet. I leken trenger 1 – 3 åringene mye plass til å utfolde seg på og de trenger leker og bøker som gir mulighet til utforskning og undring. De små barna trenger mye kjærlighet, oppmerksomhet og nærhet. De ansatte sitter mye på gulvet sammen med barna og er viktige bidragsyttere og støttespillere i barnas parallell lek, samlek, og språklige- og sosiale utvikling.

Språkutvikling og begrepsforståelse, Barna tilegner seg språket i samspill med sine omgivelser. Fra pludreløyer til det første ordet kommer. Språk og atferd kobles sammen og gi og ta leker er kjerneaktiviteten. Barnet hermer og etterlikner, setter sammen to og tre ords setninger og erfarer at hver gjenstand har et eget navn. De stiller etter hvert hva – spørsmål, lytter og imiterer. Både den non-verbale (kroppsspråk) og verbale kommunikasjonen er viktig for å utvikle et godt muntlig språk. God språkbeherskelse har stor betydning for sosial lek og samspill med andre barn og får betydning for barnets oppfatning av seg selv. Sammen med sosial kompetanse er gode vilkår for språkutvikling vårt viktigste målområde både i uformelle og formelle læringsaktiviteter. Barnehagen benytter pedagogiske verktøy som «språksprell», «snakkepakken» og «sansekort» Dette er metodiske språkleker og språkutviklingsverktøy utviklet for barnehagen. Vi anser likevel sang og musikk som den viktigste og mest verdifulle metoden for små barns språkutvikling, samspill og opplevelse av tilhørighet.

Danning: Danning handler om at barnet skaper seg selv i gjensidig samspill med andre mennesker og med omgivelsene. Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåte. Barnet har rett til og behov for kjærlighet, å bli sett, hørt og verdsatt, men må samtidig forholde seg til andres rett og behov for det samme. Gjennom gode dannelsesprosesser ønsker vi å sette barnet i stand til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større felleskap. Anerkjennende voksne som gir barna mulighet for medvirkning og deltakelse er en forutsetning for god dannelsesutvikling. Danning er også en forutsetning for meningsdanning, kritisk tenkning og demokrati. Danning er et begrep som omfavner mer enn utvikling, omsorg, oppdragelse og sosialisering. Vi «speiles» i hverandre, vi påvirker og blir påvirket. Særlig med tanke på forebygging av mobbing og krenkende atferd er bevisste og reflekterte voksne betydningsfulle rollemodeller for barna. «Små gryter har også ører» og voksnes utsagn og handling i deres nærvær vil bli imitert og omsatt i handling.

Barn blir ikke født med en klar forståelse av god moral. For å kunne gi barna en sunn innsikt i «rett og galt» er det en forutsetning at de voksne forstår at barna går gjennom mange faser i sin etiske utvikling. Vi har ikke full kontroll over når og hvordan barn går gjennom de forskjellige nivåene av moralsk utvikling, men vi kan bidra til å styre / veilede dem i riktig retning. I dette arbeidet er viktigst av alt de signalene vi sender ut gjennom våre egne holdninger og handlinger. Gjennom tilpasset arbeid med programmet «psykologisk førstehjelp – Grønne tanker, glade barn» vil vi gi barna begynnende innsikt i og forståelse for egne og andres behov og følelsesuttrykk og hjelp og støtte til utvikling av god selvkontroll og selvhevdelse. Sammen med mye ros og feedback på barnas gode handlinger vil de bli møtt med klare og forutsigbare grenser av kloke og omsorgsfulle ansatte.

I Karusellen barnehage skal barna få en trygg, spennende og utfordrende hverdag i varierte omgivelser. Hverdagen skal bære preg av mye lek, humor, glede og felles undring og utforskning både i barnehagen og på turer i nærmiljøet. Vi ønsker å være mye ute i vår barnehage og uteområdet gir gode rammer for allsidig utforskning, lek og aktivitet. Uteområdet gir barna større spillerom i egen aktivitet, og gir derfor viktige rammer for å skape gode relasjoner til hverandre og på tvers av aldersgruppene. Barna lærer om sin sosiale verden gjennom relasjoner til andre mennesker. Likeledes lærer barna om seg selv i møte med andre barn. Gode relasjoner til andre barn og til voksne fremmer utvikling og er en forutsetning for medvirkning og danning (jfr. Barnehageloven s.9).

Uteområdet i og rundt barnehagen gir oss unike muligheter til å involvere alle fagområdene og til å gi barna en positiv ute – og natur opplevelse. Barnehagens formelle læringsaktiviteter gjennom dette året skal gi barna kunnskap om seg selv og kjennskap til nærmiljøet, naturens mangfold av dyr og fugler i hagen vår og i nærmiljøet, samt planter og nyttevekster og årstidsendringer.

JANUAR

OBS! Planleggingsdag 28.1 bhg. stengt.

Innhold;

Språk, tekst og kommunikasjon
Fabler og eventyr
Turer i nærområdet.

Fabler og eventyr;

løva og musa, haren og skilpadden, Bukkene Bruse og de tre små griser.

Sanger;

januar sangen, Bukkene bruse, herme gåsa kommer og lille Hasse Hare.

Arbeidsmåter: alle barn elsker eventyr! Eventyr og fabler er morsom underholdning, men også en måte å oppdra kommende generasjoner i rett og galt, vise dem konsekvenser av valg og påpeke viktigheten av egenskaper som mot, styrke og trofasthet. Vi starter med å lese fabelen om løva og musa. Her får barna erfare at det går an å hjelpe de som er større enn seg selv, selv om man er liten. Barna tegner fra fabelen som vi henger opp på veggen i barnehagen. Vi leser, dramatisere og synger eventyret om Bukkene bruse. Dette er et eventyr som barna kjenner godt fra før, som gir oss anledning til å gå i dybden på eventyret sammen med barna, og barna får noe felles å leke sammen om. Vi leser om fabelen om haren og skilpadden. Denne fabelen gir oss fin anledning til å ha en filosofisk samtale om blant annet det å skyte er det bra eller ikke? Vi har og en samtale om det å erte/ mobbe andre. Blir vi lei oss når noen erte/ mobber? Hva kan vi gjøre istedenfor? vi avslutter med å tegne fra fabelen. Til slutt forteller vi eventyret om de tre små griser, som vi også skal dramatisere i lag med barna.

Mål: fabler og eventyr; barn uttrykker seg i mange uttrykksformer samtidig. De forteller og gjenforteller, dramatiserer, maler og tegner, og utfolder seg med mange slags materialer når det er tilgjengelig for dem. Tegning og formingsaktiviteter skaper i særlig grad utgangspunkt for redegjørelse og fortelling, og har derfor stor betydning for barnas språkutvikling. Formidling av fabler og eventyr gjennom høytlesning og dramatisering er drivkraften og gir barna grunnlag for ideer og fantasi i deres lek og arbeid. Ved å bruke fabler har vi et utgangspunkt til undring, og moralske og filosofiske samtaler.

Rammeplanen sier at;

Gjennom arbeid med fagområdet Kommunikasjon, språk og tekst; skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk, symboler og tekst og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling. I barnehagen skal barna få mulighet til å erfare ulike formidlingsmåter av tekster og fortellinger, som kilde til estetiske opplevelser, kunnskap, refleksjon og møter med språk og kultur. Personalet skal invitere til utforskning av både muntlige språk og skriftspråk.

(Rammeplanen 2017,s.47-48)

JANUAR							
UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
52					1	1 Nyttårsdag	2
1	3 Turdag	4 Turdag	5 Turdag	6 Turdag	7	8	9
2	10 Turdag	11 Turdag	12 Turdag	13 Turdag	14	15	16
3	17 Turdag	18 Turdag	19 Turdag	20 Turdag	21	22	23
4	24 Turdag	25 Turdag	26 Gang på skøyter i bergenshallen kl. 10.00- 14.00 for og gruppe	27 Turdag	28 Planleggingsdag bhg. stengt.	29	30
5	31 Turdag						

FEBRUAR

NB! Karnevalkafe 24.11.22 kl. 15.00-16.00

Innhold:

Tema; fabler
Kyllingprosjekt
Samefolkets dag
Karneval

Barnas kulturhus;04.02 Leketøys» kl. 10.00

Fabler og eventyr;

Budeia og spannet med melk i, reven og høna, se film om reven og kråka

<https://www.youtube.com/watch?v=Ij0bbXZ50fi>

Sanger:

februar sangen, karnevalsangen, karusellsamba, boller opp og boller ned. Høre på samiske barnesanger

ARBEIDSMÅTER:

Tema; progresjon om fabler; Barn elsker dyr. Siden fabler har dyrekarakterer, er de fantastiske for å lære barn om verdier. Fabler er korte fortellinger ledet av dyr og som alltid ender med en moral. Disse korte fablene for barn kan hjelpe dem å forstå forskjellen mellom det som er bra og det som ikke er det. Vi leser reven og høna og budeia og spannet med melk i. Etterpå har vi en filosofisk samtale om historiene. Vi maler også bilder fra fablene. Vi ser også filmen om reven og kråka. Etterpå får barna lage seg figurer med formingsmaterier og gjenbruksmaterialer. Der vi legger frem materialer og utstyr og barna får lage sin figur ut ifra sin fantasi.

Kyllingprosjekt: Vi låner rugemaskin, og nødvendig utstyr. Vi lyser eggene slik at barna kan se hva som skiller et rugeegg fra et vanlig egg. Rugingen tar 3 uker. Vi ser på bilder, lyser egg og følger med på kyllingenes utvikling. Selve klekkingen vil ta et par døgn fra første – til sistemann er klar. Vi vil møte barnas undring og ta deres spørsmål til videre fordypning og progresjon. Etter klekkingen skal barna få være med på alt fra stell, foring, rengjøring og temming av kyllingene.

Markere samefolkets dag: Vi markerer dagen i felles samlingsstund, hvor vi viser og forteller om samefolket og litt om deres historie og leveste. Vi hører samisk musikk og vi viser bilder av "samiske klestradisjoner", lavvo og reinsdyr. Vi lager det samiske flagget, og lager samisk festmat; Bidos fra Karasjok, til lunsj. Dette er samisk festmat som tradisjonelt serveres på samenes dag

Karneval/ fastelavn Vi lager svarte papirkatter som vi pynter barnehagen med til karneval. Vi lager en papirsekk som vi skal bruke til «å slå katten ut av sekken». Barna får lage forskjellige instrumenter av gjenbruksmateriale som plastflasker, blikkbokser med mer. Vi fyller den tomme emballasjen med erter, ris, sand eller annet.

Karneval: Barna møter i barnehagen utkledd. På formiddagen har vi «vis og fortell samling» hvor barna presenterer seg selv med å fortelle om hva de er utkledd som og vise hva de kan gjøre i kraft av rollen. Litt "klovnerier" og fremvisning av sketsjen «Fruen og tjenestepiken, Emma», blir det også. (fremføres av personalet ;-)) Vi avslutter med å «slå katten ut av sekken».

Teater: Møt Boba og Eia og deres magiske univers fylt med farger og fantasifulle lyder. Her er det mye som skal lekes og bygges med, oppdages og utforskes. Sammen er de fryktløse oppdagere i en verden som enda er ganske ny for dem. Forestillingen er en hyllest til leken, nysgjerrigheten og barnets evne til undring.

Mål:

Tema; progresjon om fabler; gjennom fabler får barna kunnskap om verdier. Å lese historier sammen utvikler barns kreative evner, språkkunnskaper og leseforståelse.

Rammeplanen sier at gjennom arbeid med kommunikasjon, språk og tekst skal barnehagen bidra til at barna møter et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer og personalet skal invitere til ulike typer samtaler der barna får anledning til å fortelle, undre seg, reflektere og stille spørsmål. (Rammeplanen 2017, s. 48)

Kyllingprosjekt: Med dette prosjektet kobler vi med vår og nytt liv i naturen. Barna får erfare hvor maten kommer fra og arbeide med fagområdet bærekraftig utvikling. Dette prosjektet vil være et fint utgangspunkt for å arbeide med sosiale relasjoner og hvordan man skal behandle både dyr og medmennesker.

Markere samenes dag: I rammeplanen for barnehager heter det i fagområdet "Nærmiljø og samfunn" at barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med at samene er Norges urbefolkning og får kjennskap til samiske fortellinger, sagn og andre deler av samisk kultur og hverdagsliv.

Karneval: betyr «slutten på kjøtt» og markerer inngangen til fasten. Tradisjonen er en kilde til lek og kunnskap om vår historie, vår kultur, myter, tro og overtro

Teater; Gi barna felles kulturelle opplevelser som kan bidra til felles referanserammer og tilhørighet i sosial lek og aktivitet. Gi barna erfaringer med varierte kulturelle uttrykksformer og kunnskap særlig innenfor årets temavalg.

FEBRUAR

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
5		1 Turdag Gang på skøyter i bergenshallen kl. 10.00-14.00 for gul og rød gruppe	2 Turdag	3 Turdag	4 Barnas kulturhus; Leketøys» kl. 10.00 for grønn gruppe. Vi drar fra barnehagen kl. 09.00 og er tilbake etter lunsj. Vi spiser medbragt lunsj i byen.	5	6 SAMEFOLKETS DAG
6	7 Turdag	8 Turdag	9 Turdag	10 Turdag	11 BARNAS KULTURHUS; To hundre og sekstini dager» kl. 10.00 for barna i gul og rød gruppe. Vi drar kl 09.00 fra barnehagen. Frokost kl. 08.15 for denne gruppen i dag.	12	13 Morsdag
7	14 Turdag Valentinsdag 	15 Turdag Gang på skøyter i bergenshallen kl. 10.00-14.00 for gul og rød gruppe	16 Turdag Lage rasleinstrumenter til karneval. FORELDREMØTE KL. 19.00 – 20.30	17 Turdag	18	19	20
8	21 Turdag	22 Turdag Gang på skøyter i bergenshallen kl. 10.00-14.00 for gul og rød gruppe	23 Kyllingprosjekt; Sette på rugemaskinen. Tema: Kyllingene og dens liv	24 KARNEVAL KAFE Barna kler seg ut etter ønske i samarbeid med Foreldre. Vi har «vis hvem Du er/ hva du kan samling Fremvisning av sketsj og slår Katten ut av sekken Foreldre m/familie er velkommen kl.15.00-16.00	25 Sang/film: Kyllingen, av Alf Prøysen	26	27 Fastelavn
9	28 Turdag (Vinterferie for skolen denne uke)						

Mars

Innhold;
Tema; kyllinger, dinosaurer
Så frø

Økologisk kjøkkenhage

Kompostering

BARNAS KULTURHUS; «Eplehagen» kl. 10.00

Barnehagedagen vennskap- du og jeg. 15.03.22

Lese bøker om ulike dinosaurer. Sansekaske med dinosaurer,
Lage kalender der vi teller ned til kyllingene klekker ut
Gjøre klart bur til kyllingene.
Kose med kyllingene
Så frø inne
Tømme kompost bingen

Sanger; mars sangen, kyllingen av alf Prøysen, en liten kylling i egget lå,

Regle; lille trille

Dikt; frøet av Inger Hagerup

Bok; vennskap

ARBEIDSMÅTER:

Kyllingprosjekt: Vi låner rugemaskin, og nødvendig utstyr. Vi lyser eggene slik at barna kan se hva som skiller et rugeegg fra et vanlig egg. Rugingen tar 3 uker. Vi ser på bilder, lyser egg og følger med på kyllingenes utvikling. Selve klekkingen vil ta et par døgn fra første – til sistemann er klar. Vi vil møte barnas undring og ta deres spørsmål til videre fordypning og progresjon. Etter klekkingen skal barna få være med på alt fra stell, foring, rengjøring og temming av kyllingene. Vi lager kalender der vi teller ned til kyllingen skal klekke ut. Vi gjør også i stand buret til kyllingene. Finner fram mat, vann, varmelampe, tepper og en sandkasse der kyllingene kan vaske seg. Kanskje det er noe kyllingene liker å leke med? Blader/ kvister? Kanskje de liker å få noen tegninger inne i buret sitt også.?

Tema; dinosaurer; VISSTE DU AT “DINOSAUR” BETYR SKREKKØGLE? Disse skrekkøglene har levd på jorda vår i mange, mange millioner år. Dinosaurerne har faktisk levd her i 160 millioner år, mens vi mennesker ikke har vært her lengre enn 4-5 millioner år. Heldigvis døde dinosaurerne ut før vi menneskene kom. Derfor er det ingen mennesker som noensinne har sett en skrekkøgle på ekte. Dinosaurer er noe som virkelig kan fasinere barn. Enkelte kan sitte i evigheter og lage lange fortellinger med figurene. Andre kan benevne de ulike dinosaurerne enda de har aldri så lange og kompliserte artsnavn. Mange barn kan faktisk langt mer om de firbeinte fortidsdyrene enn en gjennomsnittlig voksen. Ikke alle dinosaurerne døde ut for mange millioner av år siden, noen utviklet seg videre til fugler. Vi skal lære litt om noen utvalgte dinosaurer ved å lese og se i bøker om dinosaurer. Vi finner ut hva de heter, og hva de likte å spise? noen var kjøttetere mens andre var planteetere. Vi skal sortere og klassifiser forskjellige dinosaurer ut fra utseende, hva de spiser og hvor de levde, slik som på land, i havet, og i lufta. Vi reiser ned på naturhistoriske museet og ser på fugleutstillingen og ser om vi kan finne noen likheter med dinosaurerne og fuglene. Vi skal lage en sansekaske med dinosaurer som tema. Da finner vi en balje eller en skuff og fyller den med linser og kaffebønner. Oppå der legger vi dinosaur egg, blader, dinosaurfigurer, kongler og annet som kan minne om urtid. Barna får sitte med hendene oppi og leke med kassen ved bordet. Lek og læring går hånd i hånd med fingrene oppi en slik sansekaske.

Barnehagedagen vennskap- du og jeg: Det å få venner er viktig, også for de aller minste. Faktisk kan det å knytte vennskap tidlig gjøre mye for et lite barn. Vi leser bøker om vennskap, og snakker og hva en venn er og hva de kan gjøre.

Økologisk kjøkkenhage: Mars / april er tiden inne for å så frø. Vi sår først inne; tomater, squash, gulrot, jordbær, basilikum, persille med mer. Vi gjør klar vårt ”mini vekselbruk” som består av 6 plantekasser fylt med lecastein i bunnen, og god matjord .Plantene settes ut i kassene i april / mai etter temperaturen.

Kompostering: Kompostbingen tømmes og gjøres klar for videre kompostering av matavfall. Barna er med etter tur og tar ansvar for å tømme matavfallet i den, og strø med kompoststrø. Jorden vi produserer i løpet av året skal benyttes til jordforbedrer til neste års planting i ”mini – vekselbruket”.

TEATER: Flamingoene danser og trollemor leter, skal hun synge hva alle trollene heter? Barna får bli med på en reise fra gresset på bakken til eplene i toppen av trærne og alt som gjemmer seg der. En varm, musikalsk og spennende forestilling for de aller minste.

MÅL:

Kyllingprosjekt: Med dette prosjektet kobler vi med vår og nytt liv i naturen. Barna får erfare hvor maten kommer fra og arbeide med fagområdet bærekraftig utvikling. Dette prosjektet vil være et fint utgangspunkt for å arbeide med sosiale relasjoner og hvordan man skal behandle både dyr og medmennesker.

Tema; dinosaurer; Rammeplanen sier i Natur, miljø og teknologi at barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal bidra til at barna: opplever og utforsker naturen og naturens mangfold og at barna får kunnskap om dyr og dyreliv. Rammeplanen sier og at personalet skal: gi barna tid og anledning til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger, og til å delta i samtaler om det de har erfart og opplevd. Og synliggjøre naturfenomener og reflektere sammen med barna om sammenhenger i naturen.

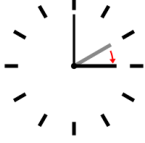
Økologisk kjøkkenhage og kompostering: Gjennom kildesortering og produksjon av egen matjord og kjøkkenhage, får barna ytterligere innsikt i økologi og naturens fine samspill – som vi selv er en del av. Barnehagen arbeider målrettet for å ivareta vårt gode miljøfokus, og som kvalifiserer oss til Miljøfyrtårn sertifikat. Det er et mål å lære barna gode vaner ved å gjøre kildesortering like naturlig som ethvert annet daglig gjøremål. Barna får lære om prinsippene ved økologisk dyrking av et utvalgt grønnsaker, urter og bær.

Så frø: Å så frø og drive frem til planter med frukt, gir barna ytterligere erfaringer og kunnskap om matvekster. Barnas og barnehagens nærområder har bakover i historien først og fremst vært jordbruksområde hvor gårdsdrift var viktigste næringsveien også utover 1700 og 1800 – tallet. Barna får lære om betydningen av arbeid med «matauk» både for våre forfedre så vel som for oppvoksende generasjon. Å så nytteplanter er også en av barnehagens tradisjoner, og inngår i barnehagens fokus på kosthold og helse.

Teater; Gi barna felles kulturelle opplevelser som kan bidra til felles referanserammer og tilhørighet i sosial lek og aktivitet. Gi barna erfaringer med varierte kulturelle uttrykksformer og kunnskap særlig innenfor årets temavalg.

Barnehagedagen vennskap- du og jeg: Ifølge rammeplanen skal alle barn oppleve å være betydningsfulle for felleskapet og kunne være i positivt samspill med andre barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Barna skal også få erfare hvordan alle kan lære av hverandre og fremme sin nysgjerrighet for likheter og forskjeller.

MARS

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
9	(Skolens vinterferie 28.2-4.3.22)	1 Turdag	2 Gang på skøyter i bergenshallen kl. 10.00- 14.00 for gul og rød gruppe	3 Turdag	4	5	6
10	7 Turdag	8 Gang på skøyter i bergenshallen kl. 10.00- 14.00 for gul og rød gruppe Turdag	9 Turdag	10 Turdag	11 BARNAS KULTURHUS; «Eplehagen» kl. 10.00 for barna i grønn gruppe. Vi drar fra barnehagen kl. 09.00, og spiser medbrakt lunsj i byen.	12	13
11	14 Turdag	15 Barnehagedagen: vennskap- du og jeg Turdag	16 Turdag Planleggingsmøte 16.30-18.30	17 Turdag	18 BARNAS KULTURHUS; «Monsterbesøk» kl. 10.00 for barna i gul og rød gruppe. Vi drar kl. 09.00 fra barnehagen. Frokost kl, 08.15 i dag	19	20
12	21 Turdag	22 Turdag	23 Turdag	24 Turdag	25	26	27 Sommertid Stille klokken en time fram
13	28 Turdag	29 Turdag	30 Turdag Personalmøte 16.30-18.30	31 Turdag			

APRIL

NB! Påskekafe torsdag 7.4.22 kl.15.00-16.00 foreldre/m familie er hjertelig velkommen!

Innhold;

Tema; Dinosaurer

Påske

Mini vekselbruk

Besøke strutsefarmen i Fyllingsdalen 21.04

lage frossen dinosaur egg, lage dinosaurfossil av trolldeig.

Klekk ut dinosaur egg,

Påskepynt

Lese bøker

Gjøre klar plantekssene

Sanger;

April sangen, dine hender er fulle av blomster

Arbeidsmåter:

Tema; Dinosaurer: vi fortsetter med tema om dinosaurer vi leser bøker og leker med dinosaurleker i barnehagen. Vi lager dinosaurfossil av trolldeig; 1 del salt, 2 deler hvetemel, 1 del vann og 1 ss. Matolje. Vi lager avtrykk av dinosaurleker og fotavtrykk av dinosaurer. Vi klekker ut noen dinosaur egg i vann og ser hva som kommer ut av egget, en kylling eller en dinosaur? Vi lager også frossen dinosaur egg som barna får tine og leke med ute på en varm dag. Vi tar en dinosaurleke inni en ballong som vi fyller med vann og fryser ned i fryseren.

Etter 1-2 dager er eggene klare for å tines opp igjen med små varme hender. Kanskje vi må bruke litt varmt vann også 😊

Fuglene stammer fra små raske rovdinosaurer som fikk sin form i slutten av trias-perioden for omkring 230 millioner år siden. Noen av verdens mest berømte fossiler stammer fra "urfuglen" *Archaeopteryx lithographica* som levde i siste del av jura-perioden for 150 millioner år siden. "Urfuglen" tilhører ei sidegrein og er ikke det direkte opphavet til dagens fugler, men den er fremdeles den eldste formen som med sikkerhet kan sies å tilhøre fuglene. Allerede i krittperioden (45 – 145 mill. år siden), hadde fuglene utviklet et stort artsmangfold. Den første kjente fuglen som er et direkte opphav til moderne fugler, utviklet seg mellom 115- og 105 millioner år tilbake i tid. Dagens fugler deles i to hovedgrupper; "gammeldjeve" (*Palaeognathae*) og "nykjever" (*Neognathae*). Som navnene antyder er kjevens oppbygning forskjellig i disse to gruppene. Den første og mest primitive gruppen består i dag av ca. 40 arter i 6 nålevende familier ikke-flygende fugler, blant annet struts, nanduer og kiwier. Resten av verdens 9800 arter fugler hører til den siste gruppen "nye" fugler. Noen få av disse har også mistet evnen til å fly. Fra Messel er omkring 50 ulike fuglearter kjent. Messels fuglefauna viser en stor variasjon i former og tilpasninger, alt fra små trelevende arter til store bakkelevende fugler som ikke kunne fly.

BESØKE STRUTSEFARMEN I FYLLINGSDALEN KL. 11.00 – 14.00 for alle gruppene 🇳🇴🇳🇴🇳🇴 Vi leier buss med «Svein Kaptein», og drar fra barnehagen ca kl. 09.15. Vi er tilbake ca. kl. 14.45. Vi tar med lunsj som vi spiser på strutsefarmen. Vi ser på strutsen og ser om vi kan se noen likheter til dinosaurer.

Påskeforberedelser og symbolikk: Vi samtaler om hvorfor vi feirer påske og lager påskepynt hvor vi finner tema i symbolikken "Det nye liv", som egget, haren, lammet og spirende planter. (lage påskekyllinger av dorullhylser, så karse i eggekartonger, male på egg og lignende)

Påskekafe: Foreldre m/fam. er hjertelig velkommen til påskekafe og underholdning fra barna (hvis mulig innenfor gjeldende smittevernregler) Vi avslutter med påske skattejakt ☺.

Minivekselbruk: Vi gjør klar våre 6 plantekasser mini – vekselbruk), og blander inn kompostjord i plantejorden.

MÅL:

Dinosaurer: Når vi klekker ut dinosaur egg vil barna trekke en «rød tråd» til det å klekke ut kyllinger og vil få en større forståelse for at dinosaurer har utviklet seg til fugler. Gjennom formingsaktiviteter og arbeid med kunst, kultur og kreativitet får barna bruke ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk.

Besøke strutsefarmen; Barna får oppleve en gård som er i drift. Gi barna mulighet til nærkontakt med gårdsdyr og kunnskap om bærekraftig samfunn og få se Strutsen som er en urfugl som stammer ifra dinosaurer.

Påskan: I likhet med julen er påskan en viktig høytid for oss, og den er knyttet opp mot en rekke tradisjoner og forventninger. Påskan symboliserer det nye livet, og vi legger vekt på aktiviteter hvor omsorg og omtanke for hverandre fremheves. Vi skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon.

Mini vekselbruk: Lære barna om økologisk «matauk». Barna lærer om økologisk balanse mellom jordorganismer, planter, insekter, dyr og menneske, og får dermed innsikt i økologi.

APRIL

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
13					1 BARNAS KULTURHUS; «Ornette for ungene» kl. 10.00 for barna i gul og rød gruppe. Vi drar fra barnehagen kl.09. fra barnehagen. Frokost kl, 08.15 i dag	2	3
14	4 Turdag	5 Turdag	6 Turdag	7 PÅSKEKAFE KL. 15.00 TIL 16.00; Foreldre m/fam er hjertelig velkommen til kafe i barnehagen. Barna vil underholde dere med sang, vi dekker til koldtbord med gul mat, og vi avslutter med «påskeskatteljakt»	8	9	10
15	11 Turdag (påskeferie for skolen)	12 Turdag	13 ONSDAG FØR SKJÆRTORSDAG STENGT	14 Skjærtorsdag	15 Langfredag	16	17 Påskedag
16	18 2.påskedag	19 Turdag	20 Turdag	21 Besøke strutsefarmen i Fyllingsdalen kl.11 – 14.00	22	23	24
17	25 Turdag	26 Turdag	27 Turdag	28 Turdag	29 BARNAS KULTURHUS; Krøll på camping» kl. 10.00 for barna i gul og rød gruppe. (På venteliste)	30	

MAI

Nb!

17.mai kafe foreldre/m familie hjertelig velkommen! 12.5 kl.15.00-16.00

Kristi himmelfartsdag 26.5.22 Bhg. stengt

Planleggingsdag 27.5.22 bhg. stengt

Innhold;

Tema; anleggsmaskiner/store kjøretøy

BARNAS KULTURHUS; «Den lille store reisen» kl. 10.00

Nasjonaldag og kafe

Planleggingsdag 27.5.22

17 mai kafe

Lek med ulike biler og kjøretøy

Tegne bilvei på stort ark

Sanger; mai sangen, 17 mai sang for de små, tutt, tutt sier onkels bil, nede på stasjonen,

ARBEIDSMÅTE:

Anleggsmaskiner/kjøretøy; Gjennom turer i nærområdet skal vi se på ulike kjøretøy, vi skal se på personbiler, busser, lastebiler, bossbilen, brannbiler, motorsykler og traktoren som kjører på området. Gjennom samlinger og i samtaler i hverdagen skal vi ha et søkelys på hva de ulike kjøretøyene brukes til og hvem som kjører dem. På turene, skal gjennom lek med biler og i tegneaktiviteter skal vi ha et søkelys på at bilene skal kjøre på veien. Barna vil få førstehåndserfaringer med dette på turene våre. Vi skal oppleve forskjell på fortau og veien der bilene får kjøre. Dette skal gi oss en god innfallsvinkel til å se oss for i trafikken og arbeide med å lytte etter kjøretøy og se til høyre og venstre før vi går over veien. Vi skal leke med biler av ulik størrelse og med ulik funksjon, slik som varebiler, lastebiler, busser, personbiler, traktor, heisekraner, gravemaskiner, bossbilen som henter søppel og brannbiler, sykebiler, politibiler m.m. vi skal telle hjul og lys på bilene. Vi skal se på store og små biler. Vi skal tegne bilveier på store ark som skal gi utgangspunkt for billek. Vi skal se i bildebøker om ulike kjøretøy og ta bilder av bilene som vi møter på turene våre. Som vi senere skriver ut og henger opp på veggen i barnehagen.

TEATER: Sammen med den lille fuglen Kiwi, tar vi fatt på en stor reise i en varmluftballong for å utforske universet og la drømmen om å kunne fly komme til live. Interaktiv figurteaterforestilling dedikert til de minste barna.

Nasjonaldag og 17 mai kafe: Vi synger nasjonalsanger og lager pynt. Vi arrangerer kafe for foreldre og søsken med sangunderholdning fra barna på scenetrappen og «17-mai» leker som tombola, sekkeløp, ringspill og ballkast. Det blir enkel servering og «kaffemat».

Mål:

Anleggsmaskiner/kjøretøy; Barna skal få erfaring med og kjennskap til ulike kjøretøy og framkomstmidler. Gi barna større matematiske forståelse og kompetanse. Videreutvikle sin begrepsforståelse og gi et variert ordforråd. Barna får også kjennskap til hvordan vi skal ferdes i trafikken. Turene i trafikken kan by på mange muligheter til å utvikle barnas matematiske forståelse og kompetanse. Her vil barna lære begynnende tallforståelse når vi teller hjul og lys på biler eller sammenligner store og små biler, her lærer barna også begreper og får kunnskaper som handler om trafikk.

Teater; Gi barna felles kulturelle opplevelser som kan bidra til felles referanserammer og tilhørighet i sosial lek og aktivitet. Gi barna erfaringer med varierte kulturelle uttrykksformer og kunnskap særlig innenfor årets temavalg.

Markering av nasjonaldagen står sterkt i vår tradisjon, og vi tar vare på kunnskap og tradisjoner forbundet med feiringen.

MAI							
UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
17							1 OFFENTLIG HØYTIDSDAG (ARBEIDERNE DAG)
18	2 Turdag	3 Turdag	4 Turdag	5 Besøke naturhistorisk museum?	6 BARNAS KULTURHUS; «Den lille store reisen» kl. 10.00 for barna i grønn gruppe. Vi drar fra barnehagen kl. 09.00	7	8 Frigjøringsdag 1945
19	9 Turdag	10 Turdag	11 Turdag	12 ”17 – MAI KAFE KL. 15.00 – 16.00. Foreldre m/ fam er hjertelig velkommen.	13	14	15
20	16 Turdag	17 GRUNNLOVSDAG 	18 Turdag SANGSAMLING PÅ HAUKELAND SKOLE??? (ikke avgjort ennå om det er mulig å gjennomføre. Vi kommer tilbake med informasjon	19 Turdag)	20	21	22
21	23 Turdag	24 Turdag	25 Turdag	26 Kristi himmelfartsdag	27 Planleggingsdag BHG stengt	28	29
22	30 Turdag	31 Turdag					

JUNI

NB! 6.6 er 2.pinsedag og BHG. er stengt
Innhold;
Tema: anleggsmaskiner/store kjøretøy
Felles utflukt til Fløyfjellet 13.6
SOMMERFEST KL. 15.00 – 17.00???

Turer i nærområdet
Male med biler
Lage garasje til biler
Tur bingo
Se film om store maskiner på NRK super
<https://tv.nrk.no/serie/store-maskiner>

Sanger; juni sangen, julene på bussen, en heisekran og tøffe, tøffe toget. M.m.

ARBEIDSMÅTE;

Tema; anleggsmaskiner/store kjøretøy; barna er veldig interessert i gravemaskiner, dumpere, søppelbiler, busser, biler og heisekraner osv. Vi tar utgangspunkt i dette og ser på en parkert bil og ser på og snakker om lysene foran og bak på bilen. Vi tar en titt under bilen og snakker om hva vi ser. Vi tar en kasse og ser om det går an å se over bilen. Det er viktig å oppdage at noen kan være på den andre siden av bilen selv om dere ikke kan se dem. Det er forskjell på å være høyt oppe og lavt nede. (plasseringsord over, under, høyt oppe og lavt nede, stor, liten) når vi er inne og har en formingsaktivitet får barna lov utfolde seg kreativt med å male spor fra en lekebil på ark. Vi skal også se noen filmer fra NRK super om store maskiner, der vi lærer om hva de bruker de ulike maskinene til. Vi går en tur i nærområdet og ser på alle de ulike store kjøretøy vi finner i området og har en tur bingo med ulike kjøretøy. Vi ser på de ulike bilene og kjøretøyene vi finner. Vi teller jul, vinduer og lys. Hvor mange er det plass til i en bil, og hvor mange får plass i en buss? (få personer og mange personer) Vi skal lage garasje til småbilene i barnehagen av doruller og pappesker.

Felles utflukt til Fløyfjellet: Vi tar med oss store og små en godværsdag til Fløyen. Vi tar bussen til byen, og banen opp. Vi tar med grillmat og drikke i sekken, og griller lunsjen på en av de store tønnegrillene som er plassert ved Skomakerdiket. Vi tar med oppgaveark fra stasjonen, og blir med på å løse oppgavene gjennom turløypen.

MÅL:

Anleggsmaskiner/store kjøretøy; Trafikk kommer naturlig inn som et tema når barnehagen ferdes på tur med barna. Ved å være ute i trafikken vil barna få erfaringer og opplevelser de kan ta med seg videre i livet. målet er å øke barnas forståelse for hva som er trygt og hva som er farlig i trafikken – på en måte som barna synes er morsom. Gode vaner som etableres fra barna er små, øker sannsynligheten for at barna tenker trafiksikkerhet når de blir større. I rammeplanen står det: «Gjennom arbeid med antall, rom og form skal barnehagen bidra til at barna opplever: erfarer plassering og orientering og på den måten utvikler sine evner til lokalisering og erfarer ulike typer størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenligne. (rammeplanen 2017, s.54)

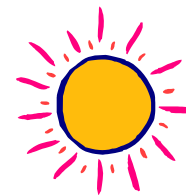
Felles utflukt til Skomakerdiket: Denne utflukten er også en av våre gode tradisjoner i barnehagen. Barna får gjennom året mange muligheter til å lære og leke i vårt nabolag og nære turområder. Fløyen er en fin avveksling, og kilde til å oppleve noe nytt sammen på tvers av aldersgruppene i barnehagen.

JUNI

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
22			 Tur dag	 Tur dag			5 Pinsedag
23	6 2.pinsedag	 Tur dag	 Tur dag	 Tur dag SOMMERFEST KL. 15.00 – 17.00???			12
24	13 Felles utflukt til Fløyen. Hel dagstur for gul, rød og grønn gr. (væravhengig) drar fra bhg. kl.09.30. tilbake ca. 14.30	 Tur dag	 Tur dag Personalmøte 16.30- 18.30	16 Tur dag til Ulriken for førskolebarna(værfør behold). Vi går fra bhg. kl.10.00 tilbake ca. 14.30			19
25	 Tur dag	 Tur dag	 Tur dag (siste skoledag før sommerferie)	 Tur dag			26
26	 Tur dag	 Tur dag	 Tur dag	 Tur dag (siste dag på SFO før sommerferie)			

JULI

NB! SOMMERFERIE OG SOMMERLUKKET FRA 11 juli til 01 august (3 UKER)

Markere Canada day 01.07

ARBEIDSMÅTER:

Markere Canaday: Vi markerer dagen med flagg og fortellinger. Vi lager typisk Canadisk mat til fredagslunsj; Canadiske blåbærpannekaker og Poutine – (An indulgence of fries, gravy and cheese. A Canadian specialty!) <https://www.allrecipes.com/recipe/79300/real-poutine/>

Vi summerer opp arbeidet vi har gjort så langt, og gjør ferdig dokumentasjonen. Barna gjør ferdig bilder, bygg og modeller som de har arbeidet med gjennom våren.

Vi bruker ellers gode og varme dager til sommeraktiviteter som bading og ulike vannaktiviteter.

Vi samler sammen barnas tegninger og setter dem sammen til et hefte.

Barn som begynner på skolen får hver sin cd med bilder fra " Livet i barnehagen"

Ellers blir dagene frem mot sommerferien brukt til å gjøre nødvendig rydding i barnehagen.

Mål:

Markere Canada sin nasjonaldag: Barna får erfaring og kjennskap til andre nasjonaliteter enn det norske. Det kulturelle mangfoldet som finnes i barnehagen blir gjenspeilt. Å belyse likheter og ulikheter og det som er felles kan gi grunnlag for forståelse og innsikt på det som er nytt for barna.

VI ØNSKER ALLE EN FIN SOMMER OG EN GOD OG OPPLEVELSESRIK FERIE!!!

JULI

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
26					1 Markere Canada day 01.07 	2	3
27	4 Turdag	5 Turdag	6 Turdag	7 Turdag	8	9	10
28	11 Sommerferie. bhg. stengt. 11.07 tom 31.07	12	13	14	15	16	17
29	18 Sommerferie. bhg. stengt. 11.07 tom 31.07	19	20	21	22	23	24
30	25 Sommerferie. bhg. stengt. 11.07 tom 31.07	26	27	28	29	30	31

AUGUST

Nb! 12.08 planleggingsdag bhg. stengt.

INNHold:

Tilvenningsprogram for nye barn i barnehagen

Lage skryteplakat til nye barn

Samlingsstunder:

Kreativitet, kunst og håndverk

Bergen triatlon 27 og 28 august

Nye barn får primærkontakt. Barn blir kjent med barn og voksne, og barnehagens rutiner

Foreldre tar med bilder av barnet og familie

Værtavle og kalender, Synge navnesanger, lese bøker, Kims lek

Male «grøtbilder». Male hånd – og fotavtrykk

Arrangere Karusellen barnehage – triatlon på utelekeplassen 26.08

Sanger: Hei, hei, hei jeg heter.....,
August-sangen

ARBEIDSMÅTER:

Tilvenning: Eget tilvenningsprogram med primærkontakt for nye barn. Barna i barnehagen engasjeres som en del av tilvenningsprogrammet. Ved tilvenning av nye barn, får "frivillige" andre barn i oppgave å være med på omvisning i barnehagen, vise frem leker og materiell, ta med i lek osv.

"Myk" start etter ferien hvor fritt valg av lek og aktiviteter preger de første ukene. Gå turer i barnehagens nærmiljø og til "våre" faste turområder.

Skryteplakat; Nye barn får med seg bilder til barnehagen. Vi lager "skryteplakat" med bilder av barnet eventuelt. m/familie.

Vi bruker samlingsstunder til å presentere nye og "gamle" barn. Barna tar med bilder for å "vise og/ eller fortelle" om familien sin og venner. Bilder av familien er også en god trøst når savnet etter familien blir stor.

Samlingsstunder; Vi synger navnesanger for å lære nye navn og leser fortellinger om det å være ny i barnehage. Lese bøker, bildebøker, pekebøker, rim, regler mm

Kreativitet, kunst og håndverk; De nye og yngste barna har vanligvis liten eller ingen erfaring med å male med hendene. Det er en prosess i seg selv å overvinne «frykten» for å «grise til» hendene sine. Små barn lærer om omgivelsen sine gjennom sansene og typisk for de yngste er å utforske leker og materiell gjennom munnen. Vi lager «grøtmaling» ved å tilsette konditorfarge i barnegrøt. Da kan den trygt både males med og spises.

Arrangere Karusellen barnehage – triatlon: Verdenseliten i triatlon kommer til Bergen 27 og 28 august, og arrangøren regner med det skal bli en like stor folkefest som sykkel – VM var i 2017. Det internasjonale triatlonforbundet, World Triatlon, har valgt Bergen til å være vertskap for dette verdenscup – arrangementet. Vi lar oss inspirere av arrangementet og inviterer barna til Karusellen barnehages - verdenscup i triatlon. Vi legger opp løyper rundt huset og gjennom skogen til løp, det blir tørrsvømming i sandkassen og sykling rundt huset 😊 Alle premieres med deltakerdiplom og medalje.

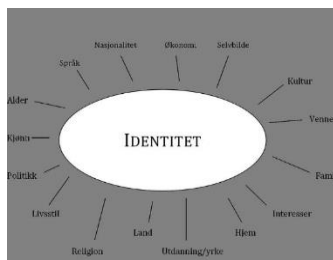
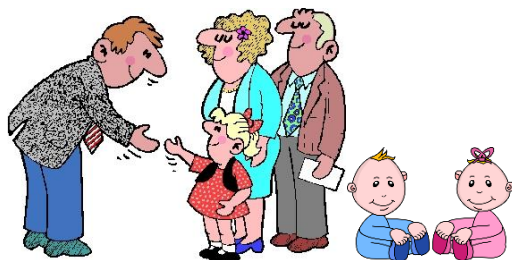
Mål:

Skryteplakat; Barnets oppstart i barnehagen er påvirket av et samspill mellom kjennetegn ved barnet, foreldrene og personalet, samt de rammene for oppstart som barnehagens rutiner representerer. Sammen med vår «primærkontakt – modell», som er forankret i tilknytningsteori, vil bilder av barnet og familien hjelpe barnet gjennom perioder med separasjons-angst.

Felles samlingsstund: Inkludere nye barn i barnegruppen, lære sanger, og rutiner, bli kjent med barna og de voksne, og bli innlemmet i temaarbeidet vårt.

Kreativitet, kunst og håndverk; «Grøtmaling» gir en god, trygg og morsom introduksjon til maling, da det ikke gjør noe om den samtidig spises. Kommunikasjonen og felleskapet som oppstår i gruppeaktiviteter hjelper bara til å knytte gode relasjoner mellom seg.

Arrangere Karusellen barnehage triatlon: Gi barna kjennskap til idretten. Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling. Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger (rammeplanen, 2017).

AUGUST

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
31	1 FØRSTE DAG ETTER SOMMERLUKKET (SFO START)	2 TILVENNINGS PROGRAM FOR NYE BARN	3	4	5	6	7
32	8	9	10	11	12 Planleggingsdag bhg. stengt	13	14
33	15 (FØRSTE SKOLEDAG)	16 Turdag	17 Turdag	18 Turdag	19 Musikkksamling Turdag	20	21
34	22 Turdag	23 Turdag	24 Turdag Lage «grøtbilder»	25 Turdag	26 Vi arrangerer Kausellen barnehage – Triatlon. Øvelsene er; sykling, løping og «tørssvømming». Medalje og diplom til alle 😊	27	28
35	29 Turdag	30 Turdag	31 Turdag Male hånd- og fotavtrykk Til skryteplakaten				

SEPTEMBER

INNHold:

Språk, tekst og kommunikasjon

Fabler og eventyr

Matauk

Høstfest for skolebarna 13.09 kl. 14.00- 15.00

Nb! Planleggingsdag 12.09 bhg. stengt.

Fabler og eventyr;

Vi repeterer noen fabler og eventyr og nye barn innlemmes i temaarbeidet.

Plukke naturmaterialer på turer

Formingsaktivitet med leire

Plukke plommer fra plommetreet vårt

Vi inviterer de som sluttet i sommer for skolegang til "bollefest" og hyggelig gjensyn.

SANGER;

September sangen, vil du bli med opp på loftet, bukkene Bruse

Fabler; løven og musa,

<https://www.youtube.com/watch?v=u5Vdgg41y7k>

Eventyr; Bukkene Bruse,

<https://www.youtube.com/watch?v=7hNBCNfFXIA>

ARBEIDSMÅTE:

Språk, tekst og kommunikasjon; fabler og eventyr; Eventyr er spennende og gjør at barna får leve seg inn i en annen og fantastisk verden og bidrar til at barna utvikler sin egen fantasi. Eventyr og fabler er også med på å gi barna felles referanser og tema for lek og samtale både mellom voksne og barn og barna imellom. Eventyr, fabler og historier fra muntlig fortellertradisjon finnes i alle kulturer, forener det allment gjenkjennbare med det kulturelt særegne. Vi leser og ser filmen om løva og musa og snakker om det å hjelpe andre og det å være en god venn. Vi lager løva og musa figurer i leire. Leire er et formbart materiale. Med leire eksperimenterer barna med tredimensjonale former. Dyr og mennesker smelter sammen i ett, troll og kjemper knuses og bygges opp igjen. Leire, sand og jord spiller på lag med leken og fantasien. Leire gir oss flere erfaringer med form. Vi kan kjenne med hendene at noe er buet, smalt, flatt, hullete, stort, lite, delt eller helt. Vi forteller og synger eventyret om Bukkene Bruse. Og når vi er på turene våre samler vi inn naturmaterialer slik som kongler, pinner, blader og steiner og vi lager vår egen utstilling av de tre bukkene Bruse inne i barnehagen.

Matauk: Vi høster barnehagens plommetre, og lager "Karusellsylte": plommesyltetøy av like deler plommer, epler, pære og sukker. Vi høster av minivekselbruket vårt, og tilbereder til lunsj.

Høstfest for skolebarna; Vi inviterer også "skolebarna" til egen høstfest og gjensyn i barnehagen. Vi samles i stuen og barna får fortelle om hvordan de har det på skolen. Skolebarna oppfordres til å dele sine erfaringer med overgangen fra barnehage til skole og gi tilbakemeldinger og «råd» om hvordan vi kan forberede oss på en god måte.

MÅL:

Fabler og eventyr; er med på å forbedre barna sin konsentrasjon, fokus, hukommelse og gjentagelse. Fabler og eventyr er med å utvide barna ordforråd. Rammeplanen sier i Språk, tekst og kommunikasjon at: Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer I barnehagen skal barna få mulighet til å erfare ulike formidlingsmåter av tekster og fortellinger, som kilde til estetiske opplevelser, kunnskap, refleksjon og møter med språk og kultur. Personalet skal invitere til utforskning av både muntlige språk og skriftspråk. (rammeplanen 2017, s. 48)

Leire er et materiale som er enkelt for barn å forme og uttrykke seg gjennom. Både fin- og grovmotorikken tas i bruk. Rammeplanen sier at; Gjennom arbeid med kunst, kultur og kreativitet skal barnehagen bidra til at barna bruker ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk. (Rammeplanen 2017, s. 51)

Matauk: Lære barna å ta i bruk naturressursene våre. Overføre kunnskap og tradisjoner for å konservere og tilberede mat. Fukt og grønnsaker er viktige råvarer i et sunt kosthold. Barna lærer om ernæring, hva som er hverdagsmat og hva som er kosemat. Gi barna kunnskap og erfaringer med våre egne og våre forfædres mattradisjoner.

Høstfest for skolebarna: Barna i barnehagen "mister" venner når barn begynner på skolen. Selv om avslutningen markeres i barnehagen kan det være vanskelig å forstå at de ikke skal komme tilbake i barnehagen etter sommerferien. Gjensynsgleden er gjensidig når vi møtes til høstfest i barnehagen." Skolebarna" får fortelle hvordan de har det, møte gamle venner, treffe de nye barna som har "fått plassen" deres og alle får anledning til å ta farvel (eller på gjensyn)

SEPTEMBER

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
35				 Turdag 1	 Musikksamling 2 Turdag	3	4
36	 Turdag 5	 Turdag 6	 Turdag 7	 Turdag 8	 Turdag 9	10	11
37	12 Planleggingsdag bhg. stengt.	13 HØSTEFEST FOR SKOLEBARNA KL. 14.00 – 15.00	 Turdag 14	 Turdag 15	 Turdag 16	17	18
38	 Turdag 19	 Turdag 20	 Turdag 21 Karusellen 32 år ☺	 Turdag 22	 Turdag 23	24	25
39	 Turdag 26	 Turdag 27	 Turdag 28	 Turdag 29	 Turdag 30		

OKTOBER

Innhold:

Temaavslutning

Vennskap: Røde og grønne tanker

Høstutstilling og kafe i barnehagen torsdag 27.10 KL.

15.00 – 16.00 for foreldre m/familie.

Skolens høstferie i uke 41 (10-14.10)

Halloween 31.10

Oppsummere og dokumentere. Høstutstilling og kafe

Lage vår egen «minnebok» av oppsamlet material (digitalt og/ eller papirutgave)

Røde og grønne tanker (psykologisk førstehjelp for barnehagebarn)

Barna kan komme utkledd i barnehagen dersom de vil

Sanger: oktober sangen,

Dikt; FNs barnerettighetserklæring, av **Andre Bjerke**

ARBEIDSMÅTE

Minnebok; Vi samler bilder og historier fra våre utallige utflukter og opplever i forbindelse med årets temaer og lager en «digital» og/ eller papir utgave av vår egen «minnebok» fra *fabler og eventyr, store kjøretøy og dinosaurer.*

Vennskap: Røde og grønne tanker; Psykologisk førstehjelpsprogram for barnehagebarn. Vi ser på bilder, samtaler om det vi ser og om egne følelser. Hvordan ser ansiktet ut til en som er; glad, trist eller lei seg? Hva gjør deg glad / trist? Hva gjør deg godt/ vondt? Gode og vonde hemmeligheter. Hvor i kroppen sitter følelsene våre? **Vennskap:** Hva er en god venn? Selv små barn har stor glede av nære relasjoner til andre barn og i barnehagen får de tidlig erfaringer med ulike typer" vennskap". Mens de yngste i småbarngruppen er opptatt av å «herme / etterligne» de andre barna, er to – åringen i full «samlek», parallell og / eller begynnende rolle – lek. Særlig 2 – åringen kan være svært fysisk og kroppslig i sin kontakt og lek, og det fører ofte med seg konflikter mellom barna. Uansett hvordan voksne stiller seg til fellesskapet mellom barn, vil dette fellesskapet være viktig for utviklingen av selvpåfatningen til barnet; Sosialisering er ikke bare noe som foregår i målrettet sammenheng, men i alle møter mellom mennesker". Psykologisk førstehjelp" er et program som skal hjelpe barn å identifisere og gjenkjenne egne og andres uttrykk for følelser (se på ansiktsuttrykk; glad, lei seg, sint, opprømt med mer), og bli bedre i stand til å sette egne grenser og regulere egen atferd.

Høstutstilling: Vi runder av tema med å oppsummere det vi har arbeidet med gjennom året, og gjør ferdig uferdige arbeider i tilknytning til tema. Vi varsler slutten på tema med en Høstutstilling i barnehagen. Den vil vise innsamlet materiale og arbeider som er gjort gjennom året. Dere inviteres til underholdning fra barna, omvisning og servering av høstsuppe, kake og kaffe ☺

MÅL:

Minnebok; Når vi lager vår egen «minnebok», digitalt eller i papirform får barnet mulighet til å undersøke, tenke over og mene noe om det de gjør i barnehagen. De ser hva de har lært siden i løpet av året, hva de var og er interessert i, og kan bli motivert til å påvirke sin egen hverdag i barnehagen.

Vennskap; Det er ikke selvsagt at alle relasjoner og møter mellom barn er positive Barna kan sosialisere hverandre ut fra annet enn demokratiske og humanistiske ideal. Vårt mål er å «plante» gode ideal i huset – være tydelige modeller og flinke til å veilede barna og sette gode grenser.

Dikt; Fag- og kulturformidlingen i barnehagen spiller en viktig rolle for språkutviklingen. Rike erfaringer med fortelling, høytlesning, sang, dikt, rim og regler kommer språkutviklingen til gode. Når vi lager felles dikt og fortellinger får barna varierte og positive erfaringer med å bruke språket og de får gjenkalle og bearbeide erfaringer og opplevelser.

Markere FN dagen: Barnehagen skal i henhold til Rammeplanen og norske lover følge konvensjonen om barns rettigheter. Vi er pliktig til å informere barn om deres rettigheter, samtidig er vi også pliktige til å hjelpe barn som opplever sin barndom vanskelig og konfliktfylt. Ved å fortelle barna om deres rettigheter og snakke om gode og dårlige hjemligheter, gjennom Psykologisk førstehjelps – program; røde og grønne tanker. Vårt mål er å hjelpe barna med å sette tydelige grenser for seg selv og andre.

Høstutstilling: Samlet gjennom året har vi gjort et lite utvalg tema innenfor de viktigste områdene i arbeidet med å bygge opp barnas forståelse og kunnskap om Nærmiljø og samfunn, Natur, miljø og teknologi (Miljø: Kildesortering, gjenvinning, gjenbruk og resirkulering, kunst, kultur og kreativitet, kropp, bevegelse, mat og helse, kommunikasjon, språk og tekst, antall, rom og form og etikk, religion og filosofi. Vi gjentar tema for å oppsummere de viktigste" hendelsene" vi har opplevd med tema.

Høstutstillingen holdes for å vise frem noe av det vi har arbeidet med gjennom året sammen med vår «rullerende» utstilling med «tilbakeblikk» i garderoben, i vårt atelier og/eller andre respektive rom i barnehagen. Samtidig markerer høstutstillingen overgangen til barnehagens faste aktiviteter og tradisjoner, som de to siste månedene i året preges av.

OKTOBER

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
39						1	2
40	3 Turndag	4 Turndag	5 Turndag	6 Turndag	7 Turndag	8	9
41	10 Turndag (SKOLENS HØSTFERIE)	11 Turndag	12 Turndag	13 Turndag	14 Turndag	15	16
42	17 Turndag	18 Turndag	19 Turndag	20 Turndag	21 Turndag	22	23
43	24 Turndag Markere FN dagen «FNs Barnerettighets – Erklæring» av Andre Bjerke	25 Turndag	26 Turndag	27 HØSTUTSTILLING OG KAFE FOR FORELDRE M/FAM. KL. 15.00 - 16.00	28 Turndag	29	30 (Sommertid slutt)
44	31 Turndag halloween						

NOVEMBER

INNHold:

Tema: ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Juleforberedelser

Få kjennskap til kristne høytider og tradisjoner.

Bake pepperkakebyggverk

Lage julepynt og julegaver

Lære Lucia sangen

Planleggingsdag fredag

04.11. Barnehagen holder stengt.

ARBEIDSMÅTER:

Høytider og tradisjoner: November og desember er den perioden hvor vi har flest tradisjoner knyttet til aktivitetene i barnehagen.

Sanger: "Novembersangen"

"Luciasangen"

Bake pepperkakebyggverk: Barnehagen leverer et fellesbygg (barnehagehuset) som alle barna har vært med og pyntet. De yngste barna (1-3 år) baker også sitt eget bygg til pepperkakebyen. Hva det blir vet vi først når de små bakerne bestemmer seg på selveste bagedagen. De voksne lager pepperkakedeigen og barna smaker for å godkjenne den ☺

Julegaver og pynt: Vi begynner også tidlig med å lage julegaver og julepynt. Barna tilbys et utvalg av mulige julegaver i juleverkstedet vårt. Aktivitetene tilpasses barnas interesser, alder og utviklingsnivå. Noen aktiviteter er "obligatoriske", mens andre er tilbud til de mest ivrige. Vi spiller julemusikk for å få den rette stemningen ☺

MÅL:

Vi begynner juleforberedelsene tidlig fordi vi ønsker at "julestria" skal gå i et rolig og behagelig tempo for barna. Dessuten er det knyttet en del forventninger blant barna til barnehagens tradisjoner. Julen og påsken er våre viktigste høytider. Vi lar den kristne kulturarven komme til uttrykk ved tradisjonelle aktiviteter foran høytidsmarkeringen.

Pepperkakehus: Barna får verdifull matematikk i praksis. Barna får kunnskap om geometriske former og rom. Barna får arbeide med tre – dimensjonalt materiale. Barna får bruke viktige sanser, ikke minst smakssansen.

NOVEMBER

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
							
44		 Turdag 1	 Turdag 2	 Turdag 3	4 PLANLEGGINGSDAG BH STENGT	5	6
45	 Turdag 7	 Turdag 8	 Turdag 9	 Turdag 10	 Turdag 11	12 FARSDAG	13
46	 Turdag 14 	 Turdag 15	 Turdag 16	 Turdag 17	 Turdag 18	19	20
47	 Turdag 21	 Turdag 22	 Turdag 23	 Turdag 24	 Turdag 25	26	27 1. SØNDAG I ADVENT
48	28 ADVENTSSAMLING KL. 09.30 HVER DAG. TENNE 1. LYS Turdag	 Turdag 29	 Turdag 30				

DESEMBER

INNHold:

Tema: **ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI
JULEFORBEREDELSE**

Få kjennskap til tradisjon knyttet til høgtid i religion og livssyn som er representert i barnehagen.

Adventsamling

Lage julegaver og julepynt

Bake julekaker

Feire Lucia

Besøke pepperkakebyen og se på Sundt - nissene

Nissefest og julekafe

**NB ! FEIRE LUCIA MANDAG 13. DESEMBER PÅ HARALDSPASS SYKEHUS
NISSEFEST OG JULEKAFFE TORSDAG 15.12 KL. 15.00 – 16.00 FOR BARN, FORELDRE OG FAMILIE.**

ARBEIDSMÅTER:

Mandag 28. november starter vi adventssamlingen i barnehagen. Samlingen begynner kl. 09.30 og varer ca. 45 min. hver dag i hele adventsperioden.

Da sitter vi i halvsirkel rundt (og på trygg avstand fra) adventslysene, som vi tenner hver dag frem mot jul. Vi synger «Nå tenner vi det 1 lys» (2,3 og 4), vi trekker adventskalender, synger julesanger og leser og forteller små julefortellinger om nisser, juletre og gaver.

Besøke Pepperkakebyen og se Sundtnissene: Vi tar bussen til byen og besøker pepperkakebyen og ser på Sundt – nissene.

Lucia feires på Diakonissehjemmets sykehus på Haraldsplass. Alle barna kler seg i hvite (fotside) skjorter. Guttene får kremmerhushatt og jentene pyntes med glitter. Den /de eldste jenten(e) blir Lucia dronning og bærer lysekroner. Vi deler ut hjemme bakte «lussekatter», også kalt Lucia boller.

På **nissefesten** møter barna i barnehagen med «nisse» klær. Da skal vi danse nissedans, gjøre nissestreker, spise nissegrøt og kanskje.....kommer nissen ?

På **julekafeen** i barnehagen inviteres foreldre m/fam. til underholdning fra barna, salg av julekaker og gang rundt juletre.

MÅL:

Markere religiøse, livssynsmessige og kulturelle tradisjoner som er representert i barnehagen.

Være bevisst den betydning de ansatte har som forbilder (rollemodeller) og opptre slik at barna får støtte i sin egen identitets- og moralutvikling med respekt og toleranse for seg selv og andre.

Ta vare på en del av våre tradisjoner. Kose oss sammen og legge vekt på felles opplevelse. Skape stemninger og innfri forventninger.

VI ØNSKER DERE ALLE EN GLEDELIG JUL OG ET GODT NYTT ÅR!!!

Hilsen Anita, Gerd, Sneha, Cecilie, Aasta og Marit

DESEMBER

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
48				1 Turdag	2 Turdag	3	4 2. SØNDAG I ADVENT
49	5 ADVENTS SAMLING KL 09.30 HVER DAG. TENNE 2. LYS Turdag	6 Turdag	7	8 Turdag	9	10	11 3. SØNDAG I ADVENT
50	12 ADVENTS SAMLING KL 09.30 HVER DAG. TENNE 3. LYS Turdag	13 Feire Lucia	14	15 NISSEFEST OG JULEKAFFE KL. 15.00 – 16.00	16	17	18 4. SØNDAG I ADVENT
51	19 ADVENTSSAMLING KL. 09.30. TENNE 4 LYS Turdag	20 Turdag	21 (Skolens juleferie frem til 31.12)	22	23	24 JULAFTEN STENGT GODT JUL 😊	25 2. juledag
	26 1.juledag	27 BARNEHAGEN Stengt i romjulen Dersom ikke annet er vedtatt av eierstyret	28	29	30	31 NYTTÅRS- AFTEN GODT NYTT ÅR!!!	

TID	HVA	MÅL
07.30 – 09.30	Tidligvakt kommer, og barnehagen åpner Fri lek i spisestuen. Småbarnsspill, tegning, duplo, biler med mer	Barn og foreldre blir møtt og skal føle seg velkommen Foreldre og ansatte utveksler beskjeder En rolig start på dagen før frokost.
07.45	Mellomvakt, tidlig kommer	
08.15	Mellomvakt, seint assistent kommer	
08.30	Seinvakt assistent kommer	
08.45	Frokost: Rundstykker, brød / knekkebrød med variert pålegg	Felles frokost og samtale. Lesestund i stuen for dem som ikke spiser.
08.15	Tannpuss	Etter frokost for dem som har spist og etter avtale med foreldre

NB! BARNA MÅ VÆRE KOMMET I BARNEHAGEN TIL 09.30. KJERNETID FRA 09.30 – 14.30 (Ved behov gjøres avtaler m/ personalet)

09.30 – 10.30	Seinvakt førskolelærer begynner Tilrettelagte aktiviteter / fri lek (mand, torsd og fred) Samlingsstund; dagtavle, sang, dans, instrumenter, dikt, eventyr mm Felles rydding	Formelle og uformelle læringsaktiviteter ute / inne. Oppøve ulike ferdigheter. Språkforberedende aktiviteter, arbeid med tema, felleskap og sosialt samvær Lære barna å sortere og ta del i arbeidsfellesskap.
09.30 – 14.30	Turdag / utflukt tirsdag og torsdag)	Pedagogisk tilrettelagt med tema, frilek og friluftsliv
09.30 – 11.00	Utegrupper – frilek ute, (mand, onsd og fred)	Få frisk luft og anledning til fysisk utfoldelse ute og valg av aktiviteter. NB! Barn er ute minimum 4 – 5 timer hver dag. Ta med klær etter vær!!
11.15 – 11.45	Lunsj: Brød, korn og gryn, varm mat, påsmurt, bålmat(se ukerytme)	Skape gode matvaner. Øving i å spise / smøre maten selv. Språkfremmende samtaler, tilby ord og begreper.
12.00 – 14.00	Hvilestund: Barna sover i vogner i «sovehuset». De som ikke sover: Lese bok, lytte til eventyr eller musikk, eller annen aktivitet som barna finner avslappende.	Få nødvendig søvn og hvile. De som ikke sover hviler med rolige bordaktiviteter. På utedagene / turdager sover barna i «turvognene» og det organiseres fortellerstund for hvile etter lunsj for de andre barna. Barna hviler ellers på madrass / sofa i dukkestuen.
12.15 – 13.00		Organisere dagen til det beste for barna og ivareta ansattes behov for hvile
12.15 – 14.14	Personalet avvikler pause (ved turdag ½ t kortere arbeidsdag)	
13.00 – 13.30		
14.00	Fruktmåltid	Frukten deles opp og spises ute eller inne
14.30	Tilbake fra utedag / tur	Felles og delt etter interesser, alder og modning
14.30– 16.30	Utegrupper: Utelek på lekeplassen	Utelek på lekeplassen.
14.30	Tidligvakt førskolelærer går	Frilek og valg av aktiviteter
15.00	Ettermiddagsmat	Påsmurte knekkebrød og grønnsaker
15.30	Tidligvakt assistent går	Ta del i å rydde det de klarer iht egne forutsetninger. Alle rydder det de har holdt på med også de som går tidligere
15.45	Mellomvakt tidlig assistent går	
16.15	Mellomvakt sein, assistent går	
16.30	Barnehagen stengt. Seinvakt går.	
NB!	Gi alltid beskjed til personalet når barnet er hentet!!!	Bleieskift og stell gjøres morgen før vi går ut, etter lunsj og etter soving / hvilestund. Bleieskift og stell utføres for øvrig etter behov. Blir barnet hentet av andre enn foreldre, SKAL barnehagen alltid ha Beskjed

Grønn gruppe	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
INHOLD HVA	Arbeidsprogram: vanne blomster Samling Dagtavle, sang, dans temaarbeid Utegrupper; samlet eller vekselvis utelek og aktivitet i gruppe på utelekeplassen Lunsj: brødmatt og assortert pålegg og grønnsaker	Turdag i nærmiljøet Benytte leiet lokale ved Svartediket vel, lekeplassområdet, idrettsplass og friluftsområde Lunsj: Påsmurt mat eller varmmat Daglig leder administrasjonstid	Samling – Dagtavle, sang, og eventyr, Temaarbeid iht ukeplan. Vis og fortell-samling Utegrupper; samlet eller vekselvis utelek og aktivitet i gruppe på utelekeplassen Lunsj: korn og gryn produkter eller grøt Daglig leder administrasjonstid	Turdag i nærmiljøet Benytte leiet lokale ved Svartediket vel, lekeplassområdet, idrettsplass og friluftsområde Lunsj: Påsmurt mat eller varmmat Arbeidsprogram: vanne blomster	Musikksamling; sang, musikk, dans, instrumenter Utegrupper/ turdag; Annenhver uke tur i nærmiljøet og gruppedelt utelek og aktivitet på utelekeplassen Arbeidsprogram: Koste ute. Vanne blomster Lunsj: varm mat
FREMGANG- MÅTE HVORDAN	Vi arbeider med tema i gruppene i samsvar med uke/ månedsplan i årsplan Vanne blomster inne og ute ved behov. Barna tas med i arbeidet Barnestyrt rollelek og aktivitet i gruppene	Heldagsutflukt. Gå fra barnehagen kl. 09.30. Komme tilbake kl. 14.30 Gjennomføre formelle læringsaktiviteter iht tema i årsplan. Ta med påsmurt mat, mat til tilbereding i velforeningshuset eller bålmat. Utelek i gruppene på ettermiddagen eller inne ved behov.	Dagtavle; månedssang, sanger, rim, regler, dikt, eventyr, fortellinger Formelle og/ eller uformelle læringsaktiviteter inne og ute i gruppene. Ha med egen leke hjemmefra som de viser frem og vi samtaler rundt. Barnestyrt rollelek og aktivitet i gruppene	Heldagsutflukt. Gå fra barnehagen kl. 09.30. Komme tilbake kl. 14.30 Gjennomføre formelle læringsaktiviteter iht tema i årsplan Ta med påsmurt mat, mat til tilbereding i velforeningshuset eller bålmat. Utelek i gruppene på ettermiddagen eller inne ved behov.	Musikksamling: Dagtavle, sang, musikk, dans, sangleker, instrumenter vi har laget selv. Vi har felles samling for gruppen Barna hjelper til i sin gruppe etter ønske og mestring, med å koste fallmatter, trapper og terrasse i utetiden. Barna tas med i valg av rollelek og et utvalg aktiviteter i gruppene Vanne blomster inne og ute ved behov. Barna tas med i arbeidet Turaktiviteter ved Svartediket eller kulturelle utflukter
MÅL HVORFOR	Øve språk og fortellerkunst. Øve begreper og utvikle språkforståelsen. Utvikle evne til å lytte og turtaking. Være medvirkende og medbestemmende. Ta del i arbeidsfellesskap Øvelse i å ta ordet, formidle seg, bygge setninger, bygge og utvikle språkforståelsen. Lytte Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag	Felles opplevelse. Bli kjent med naturen og lokalmiljøet. Div. uteaktiviteter/ friluftsliv for å bli glad i naturen og få bruke alle sansene våre. Fysisk fostring. (Ut)forskning og eksperimentering av tema gjennom Kunst, kultur og kreativitet eller natur, teknikk, miljø og matematikk. Sosial ferdigheter Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag	Øve språk og fortellerkunst. Øve inn begreper; språklig og matematiske. Øvelse i å ta ordet, formidle seg, bygge setninger, bygge og utvikle språkforståelsen. Lytte Bearbeide inntrykk via uttrykk. Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag	Felles opplevelse. Bli kjent med naturen og miljøet. Div. uteaktiviteter/ friluftsliv for å bli glad i naturen og få bruke alle sansene våre. Fysisk fostring. Gi barna mange og varierte opplevelser og impulser og gi barna en felles plattform for utvikling av sin lek, språk og vennskap Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag	Samling i gruppen hvor det legges vekt på det musiske -og dramafaglige. Øve inn ulike sanger, sangleker, dans, regler, dramatisere eventyr og fortellinger, musikkeventyr mm. Ta i bruk og bli kjent med ulike instrumenter vi lager selv av gjenbruksmateriale og av naturmateriale Begynnende friluftslivsaktiviteter; natur, dyr, insekter, miljø Språktrening, begreptrening, artikulasjon, rytme. Bruke kroppen til musikk. Være ute med grupper av barn 4-5 timer hver dag

